ПЕТЕМ ТЕНЧЕРИ ПРОЛЕТАРИСЕМ, ПЕРЛЕШЕР!

КОММУНИЗМ ЯЛАВĔ

Совет Союзĕнчи Коммунистсен партийĕн Чăваш обкомĕпе Шупашкар хула комитечĕн тата Чăваш АССР Верховнăй Совечĕпе Шупашкар хула Совечĕн хаçачĕ

1953 çул
Февраль
18
ЮНКУН
№ 34 (8943)
35-мĕш çул тухать.
Хакĕ 20 пус.

Февралĕн 22-мĕшĕ—выляхти Советсене суйламалли кун.

Рабочисем, хресченсем, интеллигенци!

Совет Союзĕнчи Коммунистсен партийĕн XIX-мĕш съезчĕ кăларса тăратнă историллĕ задачăсене ăнăçлă пурнăçлар! Коммунизм строительствинче çĕнĕ çĕнтерӳсем тăвар!

Политикăллă сыхăлăха пур майсемпе те ӳстерсе пымалла

Ленин—Сталин партийĕ ертсе пынипе совет халăхĕ социализмăна майĕпен коммунизма куçмалăн çулпа ăнăçлăн малалла утать. Совет Союзĕнчи Коммунистсен партийĕн XIX-мĕш съезчĕ йышăннă историллĕ решенисем, Сталин юлташăн «ССР Союзĕнче социализмăн экономикăлă проблемисем» ятлă гениллĕ произведенийĕ совет çыннисене политика тĕлĕпе активлă пулма, производствăра пысăк вăй-хăватпа ĕçлеме хавхалантарчĕç.

Аслă Совет Союзĕнчи халăхсене ялсенче пур çĕрте те хĕрӳлĕ ĕç вăресе тăрать. Совет халăхĕ вăрçă хыççăнхи вăхăтра мирлĕ ĕçре тунă çитĕнӳсем питĕ пысăк. Пирĕн халăх ҫĕлăлăç çултан-çул ӳссе пыни. çак никĕс çинче совет халăхĕн пурнăçĕ лайăхланса, культури ӳссе пынă пире хăвăра, совет çыннисене, çавăн пекех пирĕн пĕтĕм тĕнчери туссене те чунтан-чĕререн савăнтарать. Халăх демократи çĕршывĕсем те—Албани, Болгари, Венгри, Польша, Румыни, Чехословаки, пирĕн Совет Союзĕ тăвалла пулăшăнипе, социализм çулĕпе малалла утаççĕ. Аслă Китай халăхĕ, çавăн пекех Демократлăх Германи Республики мир лагерĕнче çирĕп тăраççĕ. Паттăр Корея халăхĕ, Китай добровольцĕсемпе пире, мирпĕн. хăй ирĕклĕ халăх пулассăмĕн хăвар тăшмансене хирĕç кĕрешет Совет Союзĕ ертсе пыракан мир лагерĕ вăйланса пырать.

Анчах пирĕн, совет çыннисен, çакна пĕр самантăрах та манма юрамасть: тĕнче. мир лагерĕсĕр пуçне, вăрçă пуçласа ярас тесе хыпăнакан империализма лагерь пур. Ăна Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсенчи империалистсем ертсе пыраççĕ.

Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсенчи тата вĕсем тăсçăн пыракан капитализмăлă çĕршывсенчи власра тăракан уншăнсем социализм çĕнтерӳне—Совет Союзне тата халăх демократи çĕршывĕсене çăмăрах тăкăс, ăмăртĕке капиталлăмăй чураллăх пулмалла тăнас тесе ăмĕтленеççĕ. Сăвăнпа ĕнтĕ Америкăри империалистсем, истори уроженĕсене манса, васкасах вăрçа хатĕрленеççĕ, çап базисене йышлатса пыраççĕ. вĕсем Совет Союзĕн чиккисем патне сывкăрма тăрăшаççĕ. Корея хăйне хирĕç тискер вăрçа вăрçаççĕ.

Пирĕн оборона пуэтурăлăхне хавшатас тесе, Совет Союзĕне халăх демократи çĕршывĕсене Америкăна Англири империалистсем хăйсен агенчĕсене—шпионсене, сывнăвăрсенене, диверсантсене яраççĕ Усал ĕç тăвакан çавăн пек агентсене тытса тăма Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсенче 1951 çулта 100 миллион доллар укçа уйăрнă, чăннине вĕсем унтан нумăй ытларах укçа парса тăраççĕ.

Империалистсем, хăйсен çĕршывĕсенче хатĕрленĕ агрессине Совет Союзне кĕртсе яма тăрăшнипе пĕрлех, пирĕн çĕршывра та тăшманла çынсене тупса хăвăсемшĕн ĕçлеттерме, вĕсене тара тытма пăхаççĕ. ССР Союзĕнче эксплуататорла классене таçăнах арăстса тăкăр тата пĕтерсе хунă пулин те, буржуазла идеологи вăлăн инкĕс çук пулин те, буржуазла идеологи юлашкисем, вак капăрлăхлă психологипе мораль юлашкисем, буржуазла шухăшсемпе мораль майлă тăракан мĕрĕ çынсем—пирĕн халăхăн вăрттăн тăшманĕсем пур-ҫк. Ют çĕршывсенчи разведка органĕсем çав çĕмĕрсе тĕкнĕ эксплуататорла классен юлашкисемпе тата вĕсен пытанса юлнă агенчĕсемпе — троцкистла-бухаринла меçĕпсемпе, буржуазла националистсемпе усă курма тăкăçлĕ Вĕсем, ют çĕршывсенчи разведка органĕсем, политикăлă мораль тĕлĕнтĕчĕн çирĕп мар тата пăсăлса кайнă çынсемпе усă курааççĕ.

Халăх демократи çĕршывĕсенче шпионсене суд туни. Совет Союзĕнче сăтăрçăврачеçи Америкăна Англи разведкисен агенчĕсен шайкине тупса тытни капиталлăмăй вĕри-тавралăх пурнăçне пĕр самантăрах та манма юраманни çинчен каласть. Капиталлăмăй вĕри-тавралăх пурнăçне асра тытса, пирĕн, совет çыннисем, политикăлă сыхлăхра пур майсемпе те ӳстерсе пымалла, государство вăрттăнлăхне тытă сыхламалла, пирĕн çĕршывра «класс кĕрешĕкĕ» сунăс ларнă тесе опортунистла теори тытăнине лекмĕ çынсене хирĕç тытă кĕрешмелле.

Партин XIX-мĕш съезчĕ йышăннă Уставра çапла каланă: парти членĕ çаксене тума тивĕç, — «хăватлă государство вăрттăнлăхне тытса тăмалла, коммунистсен сыхлăхĕ имĕш хăй ухмахтра та, имĕш мĕнле пысăк тăвара та «кирлĕ пулнине асра тытса, политика тĕлĕнтĕ сывлă пулмалла Партине государство вăрттăнлăхне штемпе пăхатни парти умĕнче преступлени туни пулать, ун пек ӳç тăвакансене парти ытлăнах çулăхла тивĕçлĕ мар». Коммунистсен, хăйсен сывлă пулăшăпе пĕрлех, шăнăрçă тăшăн мĕнпур совет çыннисене политика тĕлĕнтĕчĕн сывлă пулăма кĕрлесе пымалла.

Коммунистсен партийĕпе Совет государствăн халăхăн пур тĕрлĕ тăшманĕсене те пĕтерсе пычĕç, малашне те имĕш хăрхенмесĕр пĕтерсе пырĕç. Шпионсене диверсантсем, террористсем, тăшман агенчĕсем, суйăнăçсем валли пирĕн çĕр çинче вырăн сук, вĕсемшĕн ниҫҫан та калăпу пулман, пулас та сук. Халăх тăшманĕсене тупса тытас, пĕтерсе пырас ĕçре Правительствăна, халăнченки пекех, совет çыннисем активлă пулăшса пырĕç.

Анчах пирĕн тепĕр тăшман çинчен те манас пулмасть. вăл—пирĕн çыннисен сывлăх сукки, хамăр хушăри тимсĕрлĕхсене сисĕмсĕрлĕх, государство вăрттăнлăхне сисĕмсĕрлĕх, çăвар карса ларни. Сăтăрçăсене пĕтерес тесен, хамăр хушăри тимсĕрлĕхе, çăвар карса ларни, çитĕнӳсемпе каппайланăсемпе пĕтермелле, самокритикăпа аялтан килекен критикăна пур майсемпе те сарса, вăйлатса пымалла.

Пирĕн республикăри министерствăсемпе ведомствăсенче, районсенчи органсенче, хуласемпе ялсенчи организацисенче те тимсĕрлĕх пурри çинчен, çăвар карса ларакансем пурри çинчен калакан тĕслĕхсем нумай Çав тĕслĕхсенчен хăшĕпĕрисене республикăри тата районсенчи хăсатсенче пичеслесе пĕтернĕ. Сăмахран, республикăн Сывлăх министерствине ертсе пыма уйăрса лартнă юлташсем тимсĕр пулнă пирки ĕнтĕ Шупашкарти юн ярăкан станцинче жуликсен шайки государство укçине саратса пурăннă. Ситменнине кун пек факт çак министерство системинче пĕрре кăна мар пулнă. Савнашкал никĕс малашне ан пултăр тесен, ертсе пыракан работниксен тимсĕрлĕхне пĕтернине пĕрлех, Чăваш АССР Сывлăх министерствинчи тата сывлăх учрежденийĕсенчи парторганизацисен ĕçне кăйлатас пулать, мĕншĕн тесен пуçламăш парторганизацисен янăх ĕçленĕ, самокритикăпа аялтан килекен критика пулман хăру-тăрура çеç сиенлĕ те усал ĕç пулма пултарать.

Халăхăнне, государственнăе вăрлакан жуликсем сутту-илӳ организацисенчи çăвар карса ларакан руководительсене хытă шырасçĕ. Шел пулин те, çавăн пек «руководительсем» тупăнаççĕ-ха. Сăмахран, пĕр аферист Чебторгран (коммерчески директор) пулнă Берендеев пулăшнипе) 65 пин тенкĕлĕх товар илсе кайнă, ăна Хусанта тин тытнă, анчах вăл таварăн чылай пайне пасарта сутса пĕтерме йăкăрнă. Яркино ялповăн (Етĕрне районĕ) председательĕ пулнă, ĕçке ӳрсе пăсăлса кайнă Иванова вăл ĕçе пинĕ аферист кооператив пурăлăхне нумай сапратнă.

Шанчăкăр çынсене ĕçе илни, вĕсем вара государствăна кооперади пурăлăхне сарăтни çинчен калакан тĕслĕхсем сутту-илӳ организацийĕсенче нумай тĕл пулаççĕ.

Тăшманла элементсем, хăш-пĕр руководительсем çăвар карса ларнине усă курса, колхозсене сĕтĕр тума пăхаççĕ. Нумай пулмасть хаçатра çапла сырса пĕтернĕччĕ: В. Кожаков ятлă жулик, парти рет членĕн кăларса, ывăтăнăскер, суйăна айăпланăскер, Ишлей районĕнчи колхозсем тăрăх ултăласа çӳренĕ. Харампир В. Кожаков çав районти «Знамя труда», «Герой», «Большевик», Ленин ячĕпе тăракан колхозсенчен 11.385 тенкĕ ултăласа илнĕ. Хăй жуликла тытса хупнă. Анчах, пурпĕрех те палăл. çавнашкал ултав асăннă колхозсен председательсем çăвар карса ларакансем пулнă. пирки çеç пулма пултарнă. Çăвар карса ларни тăшманла элементсем пулăшни пулать.

Политикăллă сыхлăх пур организацисенче те—парти, совет, профсоюз, комсомол организацийĕсенче, предприятисенче, колхозсенче, сутту-илӳ организацийĕсенче, пур çĕрте те сывлăм пекех кирлĕ Парти организацийĕсен сывлăхне ӳстермелли шанчăклă май пулса тăрать. Куна пĕрлех политикăлă тимсĕрлĕте тата çăвара карса ларнине пĕтерме самокритикăна аялтан килекен критикăна сарса, вăйлатса пымалла, мĕншĕн тесен ку вăл ĕçĕрекĕр ĕçсене, ситменлĕксене пĕтерме, ĕçе хăвăлхатлăх, коммунизм патне хăвăс ăнă халăлла кайса пыма пулăшать.

Вăрçă чĕртес тесе, тăшманăсан империалистсен вилĕм пирĕн хăратăлăç, ăна ĕçĕрекĕр туранпе халăлла çавăрăнăç, Коммунизм строительствинче халăхăн ĕçĕрекĕр ĕçĕпе, ситменлĕксене пĕтерме, ĕçе хăвăлхатлăх, коммунизм патне хăвăс ăнă халăлла кайса пыма пулăшать.

Вăрçă чĕртес тесе, тăшманăсан империалистсен вилĕм пирĕн хăратăлăç, ăна ĕçĕрекĕр туранпе халăлла çавăрăнăç, Коммунизм строительствинче халăхăн ĕçĕрекĕр ĕçĕпе, ситменлĕксене пĕтерме, ĕçе хăвăлхатлăх, коммунизм патне хăвăс ăнă халăлла кайса пыма пулăшать.

Совет Союзĕ тăрăх

Совет Çарĕпе Тинĕс-Çар Флочĕ 35 çул тултарас умĕн

ВИТЕБСК, февралĕн 16-мĕшĕ. (ТАСС). Витебск облаçĕнчи ĕççыннисем Совет Çарĕпе Тинĕс-Çар Флочĕ 35 çул тултарнине палăртма тума хатĕрленеççĕ. Витебск хулине Орша хулинчи предприятисенче, культура сурчĕçсенче яти клубсенче ССР Хĕçпăталлă Вăйĕсем çинчен тата вĕсен организаторĕсем В. И. Ленинпа И. В. Сталин çинчен докладсем, калăсусем пырттереççĕ.

Юлашки ирне хушшинче нумай рабочисене колхозниксем, студентсем музейсенче пулнă. Историне краеведени музейĕнче белорус партизанĕсем нимĕçсен фашистла захватчикĕсене хирĕç кĕрешни çинчен, Витебск хулине гитлеровецсенчен хăтарни çинчен калакан экспозицисемпе фотодокументсем тăратнă.

Орша хулинчи музей Совет Союзĕн Геройĕ Константин Заслонов çинчен калакан çĕнĕ документсем илнĕ. Куна мухтава тухнă партизансен командирĕпе паспорчĕ, çав билечĕ тата ытти документсем пур.

* * *

СТАЛИНАБАД. Фирюоуси ячĕпе тăракăн библиотекăра Совет Çарĕпе Тинĕс-Çар Флочĕ 35 çул тултарни çинчен калакан выставка уçнă. Кунта СССР Хĕçпăталлă Вăйĕсен историлĕ, асăлă полководецĕ И. В. Сталин юлташ çинчен калакан литература, фотоÿкерчĕксем, документсем тăратнă.

Çакăн пек выставкăсем пир-авăр комбинатĕнче, пурçăн тĕртекен фабрикăра, «Трактородеталь» заводра тата ытти предприятисенче те организацилеççĕ.

Сталинабадра тата ытти хуласемпе районсенче Досааф комитечĕсем пăтăл пĕрекенсен, çăмăл атлетсен ăмăртăвĕсем, мотокроссем ирттереççĕ.

Пучăхлă тырăсем акса пĕтернĕ

КАРШИ, февралĕн 16-мĕшĕ. (ТАСС). Сумăрсем пулса иртнĕ хыççăн Узбекистанăн кăнтăр пайĕнче калăх хĕвеллĕ те ăшă кунсем тăраççĕ. Кашка-Дарья облаçĕнче колхозсем çаплах тырă акаççĕ. Узбекистанра пуринчен малтан, иртнĕ сулахинчен 15 кун малăрах, Карши районĕнчи ялхуçалăх артелĕсем пучăхлă тырăсем акса пĕтернĕ.

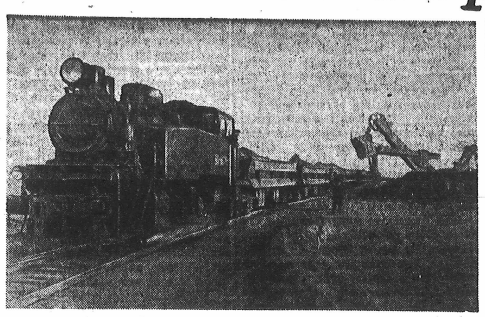

КАРА-КУМРИ АСЛА СТРОЙКАРА.

Тахна-Таш районĕнче Аму-Дарья шывне Туркменири тĕн канал пуçланнă тĕле илсе пыма канал чавасçĕ. Сакăр километр тăршшĕ çав канал Аму-Дарья сулахай сыранĕнче пуçланать, Тахна-Таш хулинч пĕр айккине иртсе, тĕн канал пуçланманлли вырăн патне çитет. Канал чавнă çĕрте хăвалăл техникăпа ĕçлеççĕ, пурĕ 2,5 миллион кубометр тăпра чавса кăлараççĕ.

УКЕРЧЕК ÇИНЧЕ: «Уралец» экскаваторпа ĕçлесе, канал пулмалли вырăнти тăпрана чугун çул платформисем çине тиеççĕ. Кашни платформа çине 45 тонна тăпра кĕрет. Тăпрана тăмалли вырăна çитсен, платформана механизмпа туртнеçе пушатаççĕ.

О. КУЗЬМИН фотоÿкерчĕкĕ (ТАСС фотохроникăн).

Малта пыракансен слечĕ

ТАХНА-ТАШ, февралĕн 16-мĕшĕ. (ТАСС). Енер кунта Туркменири Тĕн канала тунă çĕрте малта пыракансен пĕрремĕш слечĕ пулнă. Сăмăл 250 çынна яхăн хутшăннă.

«1952 çулхи строительство ĕçĕсен производство планне тултарнăни итогесем тата 1953 çулхи залачăсем çинчен» «Средазгидрострой» начальникĕн заместителĕ В. С. Эристов доклад туса панă. Вăл палăртнă тăрăх, иртнĕ çулта строительствăна монтаж ĕçĕсем енĕпе малтанлăха палăртнă плана икĕ хута яхăн ирттерсе тултарнă. Виçĕ миллион кубометр ытла тăпра вăларнă, 36 пин тăвăткал метр тухлĕ пурăнмалли çуртсем туса пĕтернĕ, 60 километр тăршшĕ автомобили çулĕ хывнă, 18 километр тăршшĕ чугун çул хывма тăпра купалаçнă, электроэнергипе памалли пысăк волăтлă линипсем тата сыхăну линийĕсем тунă.

1953 çулта Туркменири Тĕн канал строительствинче ĕçсен хăвăртăхăç тата шутларах ӳсмелле. Çак çулăн малтанхи пайĕнче 8 километр тăршшĕ канал туса пĕтермелле, вырăнти строительство материалĕсем хатĕрлекен предприятисем тăвас ĕçе хăвăртлатмалла, сĕнĕрен пурăнмалли çуртсемпе çулсем тумалла, строительăй энергетика ниҫҫан вăйлатмалла.

Тури Ингулец каналне тунă çĕрте

ХЕРСОН, февралĕн 16-мĕшĕ. (ТАСС). Уй-хире шăвармалли Тури Ингулец системине тунă çĕрте тĕп канала чавма тытăннă.

Тури Ингулец каналне тата уй-хире шыв илсе пымалли пĕтĕм системăна пилĕкмĕш пилĕкçулăка вĕçленĕ тĕле туса пĕтереççĕ. Ингулец тата Днепр шывĕпе колхозсемпе совхозсен 150 пин гектар çĕрне шăвармалала тăвăççĕ тата шыв илсе пырасçĕ. Çав çĕрсем—Днепрăн çулахай сыранĕнче.

Тури Ингулец тĕп каналĕн тăршшĕ 70 километр пулать. Шыва валеçсе тăма тата уй-хире шыв илсе пыма мĕн пурĕ 2.000 километр тăршшĕ каналсем чавăçсĕ

Ингулец юханшывĕн сылтăм сыранĕнче, Дарьевка ялĕ патĕнче, хăвалăл насус станцийĕ туса лартаçĕç. Унта 6 насус пулать, вĕсем кашни талăкра 18 миллион кубометр шыв уçласа хăпартмалла. Ингулец юханшывĕнче çавăн чухлĕ шыв çув. Савăнма Ингулеца Днепр шывне кĕртеççĕ. Днепр шывĕ Ингулеца кĕрсе тăмалла пултăр тесе, 80 километр тăршшĕ вырăнта Ингулец çырмине тăрăлатаççĕ.

НАУКАПА ИЗОБРЕТЕНИ ЕНĔПЕ СТАЛИНЛА ПРЕМИСЕМ ПАРАС ТЕЛĔШПЕ ĔÇЛЕКЕН КОМИТЕТАН ПЛЕНУМĔ

Февралĕн 16-мĕшĕнче, академик А. Н. Несмеянов председательть пуласа ертсе пынипе, СССР Министрĕсен Совечĕ сумĕнчи Наукăпа изобретени енĕпе Сталинла премисем парас тĕлĕшпе ĕçлекен комитетăн пленумĕ çăлăнă. Пленум 1952 çуллăн Сталинла премисем илме тăвачăлă научнăй ĕçсене пăхса тухма тытăннă.

Пленумра физика, математикăпа механика, машинăпе приборсен, строительствăлă транспорт, медицина, геологипе географи, химипе биологи паукисен секцийĕсен председательĕсем докладчăсене итлеççĕ. Докладсенче наука учрежденийĕсем, асăлă шкулсем тата ытти организацисем Сталинла премисем илме тăратнă монографисемпе изобретенисене секцисене малтанлăха пăхса тухнăн результачĕсене сутатса панă.

Ытăтăва сутсе япни çакна кăтартăнтирнĕ султа ученăйсем чылай пысăк ĕçсем тунă. Вĕсем малта пыракан совет науки çĕнĕ çитĕнӳсем тунă çинчен, науçăпа коммунизм строительствинн практики хушшинчи сыхăну вăйланни çинчен, физика, хими, математика, биологи тата ытти пĕлӳсем енĕпе теорилле пысăк проблемăсене тата парас тĕлĕшпе тунă çитĕнӳсем çинчен каланçĕ.

Февралĕн 17-мĕшĕнче пленум хăйĕн ĕçĕсене малалла тăвать.

(ТАСС).

Совет Çарĕн боевой куй-çулне кăтартакан выставка

Февралĕн 16-мĕшĕнче Совет Çарĕн М. В. Фрунзе ячĕпе тăракан Центральнăй суртĕнче Совет Çарĕн боевой куй-çулне кăтартакан пысăк фотовыставка уçăлнă.

Выставкăн малтанхи стенчĕсем Совет Çарĕпе Тинĕс-Çар Флотне туса хунă В. И. Ленинпа И. В. Сталин ĕçĕсене кăтартса параççĕ.

Нумай фотодокументсем Совет Çарне туса хунă çинчен, вăл граждан вăрçи сулĕсенче ют çĕршыв интервентĕсемне шалти контрреволюцине хирĕç кĕрешни çинчен каласа параççĕ.

Выставкăн пайĕсенчен пĕри совет çыннисен халăх ӳçлăхне юсаса урăхлатма тăрăшнă сулсенчи тата сталинла пилĕкçулăхсенчи инрлĕ ĕçне, СССР Хĕçпăталлă Вăйĕсен воинĕсен боевой тата политикăллă вĕрентĕвне çуттатать.

Выставкăра Аслă Отечественнăй вăрçă çинчен калакан материалсем пысăк вырăн йышăнăçĕ. Вĕсем Совет çĕршывĕн Хĕçпăталлă Вăйĕсем ниҫҫан фашистла çарĕпе империалистла Япони çарне хирĕç кĕрешсе пысăк çĕнтерӳ туни çинчен каласа параççĕ.

(ТАСС).

Çуракине хатĕрленес ĕçе вăйлатар!

Ăмăрту сарăлать

Ялкорсен рейчĕ

Удобренисем хатĕрлесси юлса пырать

ЧУРАЧĔК. «Большевик» колхозра выпăрти Советсен суйлавĕ ячĕпе социализмăн ăмăрту вăйлăн сарăлчĕ. Паянхи куна уй-хире пурĕ 4 пин лав тислĕк кăларнă, минерал удобренисем 120 тонна тăпрăпа тата компостсем 1.000 тонна çитнĕ. Çурхи тырăсем ăнмалли вырăнсене сĕмĕтме, калчасене апат пама тислĕк хатĕрлесе хурас ĕçе колхоз председательĕ Д. Димитриев юлташ хăй ертсе пырать.

Кăçал мĕнпур тислĕке хире хăллехи вăхăтра кăларассĕç, ăна фосфорит çăнăхĕпе хутăштарса пысăк купăсем туса лартассĕç. Фермăсенчи тислĕке йăлтах ун кăларнă, куллен пухăнса пынине те çийĕнчех уйăри купăсем çине турттарса тăрасçĕ. Тислĕк туртмалли хатĕрлес ĕçре Е. Харитонов юлташ ертсе пыракан бригада малта шырать. Бригада 1.000 лава яхăн тислĕк туртмалли хатĕрленĕ, халĕ колхозниксен килĕнчен тислĕк кăларать.

Туртнă валли удобренисем пухнă çĕрте комсомолсесем лайăх ĕçлеççĕ. Комсомол организацийĕн секретарĕ Н. Александров юлташ ертсе пынине йăлти çамрăксем çак кунсенче 71 центнер ĕлĕ. 36 центнер кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ пухса хатĕрлерĕç. Выпăрти удобренисем пухас ĕçе ферăсенче ĕçленĕсем те активлăн хутшăнаççĕ. Вĕсем 17 центнер кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ пухса пачĕç, çĕршер лав тислĕк ӳç турттарчĕç.

Колхоз тимĕрçи Ф. Миронов юлташ 21 плуг, 11 тимĕр çĕрĕ, 4 сеялка юсарĕ, ытти машинăсемпе ĕç хатĕрĕсене те çитес кунсенчех юсаса пĕтерет.

Колхозниксене колхозницăсем кăçал кашни гектартан 140 пăтран кăл мар, ырăш, 130 пăтран кăл мар тулă, 120 пăтран кăл мар пăрçа туса илессăмĕн кĕтеççĕç.

Ф. СЕМЕНОВ.

Удобренисемпе усă курмасăр тырпул тухăçне, çавăн пекех-ытти мĕнпур ялхуçалăх культурисен тухăçăхне ӳстерес пăлма май çук. Иртнĕ çулта, акă, Малеевсен ячĕпе тăракан колхозăн А. Сидоров юлташ ертсе пыракан бригада 16 гектар çинчен кашни гектар пусне 26-пăт центнер «Ржано-пшеничный гибрид» сортăй кĕрхи тулă туса илчĕ. Бригада, ытти агротехникăллă ĕçсене вăхăтра тата тĕрĕс туса пынипе пĕрлех, кашни гектар пусне 30 тонна таран тислĕк кăларнă, тулă калчине темиçе хутчен минерал удобренисемпе сапса апат лама тăкăрнă. Ытăтăва Киров ячĕпе тăракан колхозăн Талбасовпа Картыков ертсе пыракан бригадăсем 7 гектар çинчен 15-пăт центнер кантăр туса илчĕç. Кантăр выраннe вĕсем кашни гектар çине 40-пăт тонна тислĕк кăларнă. Çак паха тĕслĕхсем çинчен кашни колхозникпа колхозницăна ăнлантарса парас пулать.

Хăшпĕр колхоз руководителĕсем: «Удобренисем хатĕрлеме пирĕн ĕç вăйĕ çитмест», тесçĕ. Çакă вăл пачах та тĕрĕс мар. Ĕçе тĕрĕс организацилеме пĕлесен, пур колхозсенче те мĕнпур ĕçе кирлĕ пек туса пымă пулать.

Партипе правительство ялхуçалăх культурисен тухăçăхне малалла ӳстерсе пырас тĕлĕшпе пирĕн колхозсем умне пысăк задачăсем хартрĕç. Çак задачăсене вăйăлăн пурнăçлас тесен, ытти мĕнпур агротехникăллă ĕçсене лайăх туса пыннипе пĕрлех, удобренисемпе вăтăрах усă курасшăнех те пĕтĕм вăл хурса кĕрешмелле.

«Коммунизм ялавĕ» хаçат бригадинĕ
А. АНДРЕЕВ,
С. СТЕПАНОВ.

Машинăсене лайăх юсассишĕн

ТĂВАЙ. Кăçалхи сурăнкине тракторсемпе пĕтĕрхинчен чылай нумайрах ĕç тумалла пулать. Сурхи тырăсен акмалли планăн 86 процентне МТС вĕйĕпе пурнăçламалла. Савăнма машинăсене тракторпа паркне юсассине эпир кунтан-куна хăвăртлатса пыма тивĕçлĕ, кашни машинăна лайăх юсассишĕн кĕрешмелле.

Февралĕн 10-мĕшĕ тĕле пирĕн МТС тракторсем юсамалли султалăкри планăн 48,5 процент тултарнăччĕ. Çак иртнĕ кунсенче эпирĕн механизаторсем юсав ĕçĕсене хăвăртрах туса пыма пуçларĕç. Бригадăсем хушшинче социализмăн ăмăрту вăйланчĕ. Иртнĕ эрне хушшинче тата 7 трактор юсаса кăлартăмăр. Пысăрăнти Советсене суйламалли куна—февралĕн 22-мĕшне—трактосем юсамалли плана 60 процент тултарнине палăлă тĕвăтпăр.

Сурăкине лайăх хатĕрленес тухăçсишĕн пысăкăн социализмăлă ăмăртăва К. Степанов юлташ ертсе пыракан бригада малта пырать. Вăл тракторсем юсамалли плана ăнăçлă тултарчĕ.

И. Григорьев юлташ ертсе пыракан бригада та юсамалли 5 трактортан 4-шне юсаса лартрĕ.

Хальхи вăхăтра МТС 1953 çулта ĕçлеме производствăна финанс планне тавать, колхозсемпе договорсем тума хăтĕрленет.

Тракторсемпе ытти машинăсене юсас ĕçре ирĕклĕ машинăсемпе пайĕсене юсакан Канашри завод пысăк чăмăр кĕрсе тăрать Çак завода эпир ноябрь уйăхĕнчех 8 трактордан колесначăй валĕсене тата пĕр трактордан моторне юсама панăччĕ. Анчах çав пайсене завод халĕ те юсаса памасть.

З. ВОРОЖЕЙКИН,
МТС директорĕ.

Коммунистсемпе партире тăманнисен сталинла блокĕн кандидачĕсем

* * *

Урам комитечĕн председателĕ

Штампкарти Вологодовкăлă уяркро Анна Васильевна Степанова пурăнать. Вăл—çак урам комитечĕн председателĕ. Анна Васильевна патне пухăл сăмсем тĕрлĕ ыйтусемпе пырассĕ.

Ахă большицăра ĕçлекен Андреева работницăна сурт всамалла пулнă. Ăна ку ыйтупа Анна Васильевна патне кайма канăш парассĕ.

Пухăл та ыхăт иртмест, Андреева работницăпа пирки Анна Васильевна больницăн главнăй врачĕне калаçать. Главнăй врач работницăна пулăшма больницăн строительствине çук, тет. Анна Васильевна хăй те главнăй врач ярăмĕ пулни çинчен тата унăн унăпăнки хăйне пирки ĕçлекенсене мĕнле пулăшни çинчен аса илет. Завод дирекцийĕ уйрăм рабочисене сурт тума е хваттер ĕçлама пулăшатъ пулсан, больница мĕншĕн-ха хăйĕн коллективĕнчи сынсене пулăшмалла мар?—тесе ыйтать. Калăçсан-калассан главнăй врач, чăнах та, шухăша кайнă пек пулать. Унтан вăл пĕрене тата хăма кăштах тупса пама май пурри çинчен Анна Васильевнăна пĕтнерех, çавна майпа хирурги пайĕнче ĕçлекен работницăна пулăшма пулать.

Анчах ĕç кунпах пĕтмест. Пăртак тăрсан, Степанова юлташ каллех Андреева работницăпа патне пырса пăхать, больница администрацийĕ пулăшу панине паманнине тĕрлĕлет. Актинăй хĕрарăм тăрăшни сая каймасть: Андреева работницăна суртне хĕле кĕрчăвен ĕçласа парассĕ.

Çиччĕмĕш класран вĕренсе тухнă çамăк Бовырин никĕн тумасăр пурăнать, килĕнче амăшне итлемест. Кĕрткĕвен унăн амăшне те Анна Васильевнăпа калăсса пăхма сĕнеçĕр. Вăл вара Бовырина хăй патне чĕнсе калаçать. Бовырина шухăш-кăмăлĕсене тĕнчесе пĕлнĕ хыççăн, Анна Васильевна «Волосвет» директорĕне калăсса пĕхать. Урамра сулланса сĕрекен ача часах Анна Васильевна канăш илемпе электростанцине ĕçлеме килĕшет, ăна слесарь ĕçне вĕренме илеçĕ. Халĕ Бовырин ăста электрикçен опытне курса, хăй те электрик пуласси çинчен шутлансе, тăрăшма вĕренет. Унăн амăшĕ Анна Васильевнăна курмассеремех: «Вĕри пулăшман пулсан, манăн ывăл тĕрĕс çын çине тухас та çукчĕ», тесе тав тăвать.

Кунта илсе кăтартнă тĕлĕкĕсенчен пикĕр Анна Васильевнăн хастарăхне, вăй общественăри усăллă ĕçшĕн хыпса çуннине курăнтăр. Акă мĕншĕн ăна хуçара шутне илнĕçĕ. Шупашкар хула Советĕн депутатне суйламă кăçалхине виçĕмĕш хут ăнтă кандидата тăратрĕç.

64 çулхи Анна Васильевна хула Совет исполкомĕ çумĕнчи сывлăх комиссийĕн ĕçне те активлă хутшăнать. Вăл ĕçсыннисен сывлăхне-сывлассишĕн, медицина учрежденийĕсен ĕçне лайăхлатассишĕн ырми-канми ĕçлет. Анна Васильевна ача сутăнче пианино сукăшшăн те хыпса сунать, поликлиникăна мĕншĕн ĕçлемекчине те тĕрĕслет, Сосновкăри больницăна та çитет, пир-авăр комбинатĕнче ĕçлекен работницăсен ачисене асăрхе апат мĕнле ситеннине те интересленет.

Урам комитечĕн председателĕ пулса А. В. Степанова юлташ Водопроводнăй урама хуларн культурăллă трамсенчен пĕри тăвассăн тăрăшать. Ĕлĕк çак трамсен автомобиль те пиртсе çуреймесĕç, лаçăмăл вырăнсем нумайччĕ. Анна Васильевна урама юсас ĕçе активлăрах кăтăртăрăмăш. Халĕ Водопроводнăй урама тулăклĕç. Анчах ун сарманине йĕнесапа сăнтăлăрпа автотранспорт çÿрейĕмест. «Ситес çулла çак урама чул е асфальт сартарасчĕ», тесе Анна Васильевна коммунăлăй хуçалăх пайне тахçан-тахçан сĕнĕ панă.

Анна Васильевна пуçласа яракан ĕçсем кирек хăçан та çăлтăр ĕçсыннисен пурнăçне лайăхлатма пулăшассĕ. Çавна пĕлсе тăрса, Шупашкар хула Советне суйламалли 13-мĕш округри суйлавçăсем февралĕн 22-мĕшĕнче пурте, кĕп кăмăлпа пулса, Анна Васильевна Степанова кандидатурипе сасăлăç. Вăл—депутат пулма тивĕçлĕ çынсенчен пĕри.

Анна Васильевна чугун çул çинче ĕçлекен служащи семйинче çуралса ÿснĕ, çамрăклăх аппиçĕр тăрса илнипе вăл вĕренме те пултарайман, килĕнчи амăшĕне йăмăкĕсене пулăшас тесе ĕçе кĕнĕ. Анна пулин те, Анна Васильевна килте хатĕрленсе учительница дипломне илме экстерн йĕркипе экзамен парать. 1908 çултан пуçласа 1919 çулччен вăл Чикче хуличĕ ĕçлет, 1919 çулта Чăваш республикинчи Ишлее куçать. Бунта унăн упăшки — Л. И. Степанов хирург районри больница заведующийĕ пулать. Анна Васильевна общественăлă ĕçе хутшăнса 20 çул хушши чунтан-чĕререн парăнса ĕçлет. Вăрçă умĕн Анна Васильевна Шупашкара куçать. Нимĕç фашисчĕсем пирĕн çĕршыва тапăнсан нихçан шăнăма пĕлмен Анна Васильевна фронтовиксем валли ăшă тумтирсем хатĕрлеме пулăшать. Çак тапăхăрн активлăн ĕçшĕн А. В. Степанова юлташа «1941—1945 çулсенчи Аслă Отечественнăй вăрçă вăхăтĕнче хастарăн ĕçленĕшĕн» медаль парса наградăланă.

1950 çулта, Чăваш республики 30 çул тулнăрăй май, Анна Васильевна Степанова юлташа Чăваш АССР Верховнăй Совет Президиумĕ Хисеп грамотине наградăланă.

А. ТАЛВИР.

Халăха вĕрентес ĕç работникĕ

ЧУРАЧИК. Район Советне суйламалли 11-мĕш суйлав округĕн комиссийĕ Василий Михайлович Михайлов кандидатурине регистрациленĕ. Ăна Ишлеи ялĕнче хресченсен пĕрлехи пухăвĕ, пурте пĕр шухăшлă пулнипе, кандидата тăратнă. В. М. Михайлов юлташ 1924 çулта, Ишлеи ялĕнче вăтам хресчен семйинче çуралнă. Вăл Именнаскасри вăтам шкулта вĕренсе тухнă та 1941 çулта Чăваш педагогика институтне вĕренме кĕнĕ.

1943—1945 çулсенче Михайлов юлташ немĕç захвачăйисене хирĕç çапăçнă. Вăрçăра пăтăр çапăçăмăн Совет правительстви ăна 4 медаль парса наградăланă.

1946 çулта çартан тавăрнă хыççăн, В. Михайлов юлташ Чăваш педагогика институтне, истори факультетне вĕренме кĕрет.

1944 çултанпа В. Михайлов юлташ парти ретĕнче тăрать. Институтран вĕренсе тухнă хыççăн вăл 1949 çултанпа Чурачăкри вăтам шкулта истори вĕрентекен учитель, унтан çак шкул директорĕ пулса ĕçленĕ. Халĕ Михайлов юлташ—районти сутĕс пайĕн завезующийĕ.

Ю. ПЕТРОВ.
О. ИВАНОВ.

Ăста организатор

ВĂРНАР. Упăнер ялĕнчи хреçленсем хăйсен суйлав умĕнчи пухăвĕнче ĕçсыннисен депутатĕ Василий Семенович Семенов юлташа кандидата тăратрĕç.

1950 çулта Упăнер ял Советне кĕрекен «Пионер» тата «Аппер» колхозсем пĕр колхоза пĕрлешсе ĕçлеççĕ. Пĕрлешсе пыскăнтан Çиллов ячĕпе тăракан колхоз членĕсем хăйсен колхозне ертсе пыма А. Семенов юлташа суйлаççĕ. Семенов юлташ кĕске вăхăтрах колхоза организацине çуçалăх тĕлĕшĕнчен çирĕплетес енĕпе пысăк ĕçсем туса иртеççĕ, колхоз производствин ăста организаторĕ пулнине палăрчĕ. Колхозра тăрпуçи тухăçлăх, çулăх-чĕрăк йышĕпе унăн тухăçлăхĕ çулташ-çуç ÿсе пычĕ. Колхоз пăтăрăх илăхçулăх сулне ăнăçлă вĕçлерĕ, государство умĕнчи обязательствисене пур енĕпе те сроччен пурнăçларĕ, кашни гектартан çĕршер пăт тĕттăрăмăш пухса кĕртрĕ.

Иртнĕ çулта колхоз обществăлă выльăх-чĕрăкĕ ÿрчетес тата унăн тухăçлăхне ÿстересе ĕçре ситĕнÿсем турĕ. Халĕ колхозра ĕне, сысна, сурăх, чăх-чĕп, тилĕ, кролик, лаша ферминсем пур. Вĕсем пурте колхоза пысăк тупăш парассĕç. М. Порфирьева доярка хăйне çирĕплетес тата йнесеччен иртнĕ çулта вăтам пуçтна 2.042-шер литр ĕç суса илнĕ. Сысна пăхаканнисем те пысăк ситĕнÿсем тунă.

Халĕ колхозра ситес сухăн вăйлă тырпулăшăн кĕрешĕ сарăлса пырать. Вăрăхсем çитĕлĕкĕ хатĕрленĕ, вĕсене тасатса тунă. 125 тонна минерал удобренисем кÿрсе килнĕ, хĕллехи вăтти агротехникăлăй ĕçсене те ăнăçлă пурнăçласа пыраççĕ.

С. ФЕДОТОВ.

Кандидатсемне тĕл пулчĕç

Сак кунсенче Шупашкар хулинчи 74-мĕшпе 75-мĕш округсенчи суйлавçăсем хула Советне депутата суйлама тăратнă кандидатсемпе—Вера Семеновна Тазова тата Георгий Наумович Кулешов юлташсемпе 12-мĕш суйлав участокĕн агитпунктĕнче тĕл пулчĕç.

Малтан пушура Надежда Титова доверенăй тухса каларĕ. Вăл суйлавçăсене В. С. Тазова пурнăçĕпе тĕплĕн паллаштарчĕ.

Трибуна умне кандидат В. С. Тазова тухать.

— Ĕçсыннисем мана пысăк ĕç шанса пама шутланă, хула Советне депутата суйлама кандидата тăратни хаваслантарать. Мана çĕршывăн çĕнĕ ÿсĕмĕсем саланăçăсем. Çĕршывăм чечекленинех курăс, манăн тата лайăхрах, хастарлăрах ĕçлес килет. Суйлавçă юлташсем! Мана çакăн пек чыс тунăшăн епĕ сире чунтан-чĕререн тав тăватăп, хамăн пĕтĕм вăя Тăван çĕршыв хăватне ÿстерес ĕçе пама тата ăсир хушшăн ĕçсене тÿрĕ кăмăлпа пурнăçласа пама пулăватăп.

Унтан 75-мĕш суйлав округĕнчи доверенăй Валерий Дерябин сăмах каларĕ. Вăл суйлавçăсене Кулешов кандидатурипе сасăлама чĕнчĕ.

Пухура Конушкинăра Бронникова юлташсем тухса каларĕç, хăйсен Кулешов юлташăн кандидатурипе сасăлама пулнă çинчен пĕлтерчĕç.

Юлашкинчен хула Советне депутата суйлама тăратнă кандидат Г. Н. Кулешов юлташ хăйне кандидата тăратнăшăн суйлавçăсене тав турĕ, халăх шанăçне тÿрре кăларассишĕн ывăнма пĕлмесĕр ĕçлеме хатĕрри çинчен каларĕ.

Н. ВАСИЛЬЕВ.

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Аялтан килекен критикăна кĕтекенсем

Иртнĕ çулхи июнь уйăхĕнче Çĕрпÿри пир-авăр фабрикинчи рабочисене служащисен пĕр ушкăнĕ пир-авăр промышленность министерствине çыру янă. Çыру авторĕсем фабрика дирекцийĕне профсоюз комитечĕн ĕçĕнчи пысăк ситменлĕхсене тивĕçлĕ тăрăх тÿрлетмесĕр, çавсене пула фабрика производствине планне тултарайманнине кăтартса панă.

Министерство прехставителĕсем Çĕрпÿри фабрикăна ятарласа килсе, рабочисемне служащисен жалобине выртата тĕрĕслеçĕ, дирекцине профсоюз комитетне критикленĕ, пĕтĕмпине илсен, çырура кăтартса панисем йăлтах тĕрĕс пулнинне палăртнă.

Кун хыççăн çырăва фабрикăри пуçлăхсăй парторганизацин пухăвĕнче тĕплĕн сÿтсе явнă. Коммунистсем çыру авторĕсен критики тĕрĕс пулнине çирĕплетнĕ, дирекцине партăпорма тата профсоюз комитетне çырура кăтартнă ситменлĕхсене чăсрах пĕтерме хушса хăварнă.

Фабрикăри хăшпĕр руководительсене, вăл шутра директора А. Филиппов юлташа хăйне те, ĕçе пăхăнса тĕлĕнтерет,— министерствăран килсе кайнă работниксем сыру авторĕсенчен пĕрне те тупма пултарайман. Вĕсем чылай рабочисемне тата служащисемне тĕл пулса каласа, çавăн пекки вĕсенчен пĕри те хăй сыру çырас ĕçе хутшăннине йышăнма хăю çитереймен.

— Эпир тĕрĕс критикăна путорама шутлакан çын мар-çке?—пăшăрханса калать Филиппов юлташ.—Пирĕн ĕçри сăнменлĕхсене асăрханă çын, кирек хăш вăхăтра директорпе килсе, курран каласан, ăна эпир тав тунă ĕçе пулăттăмăр.

Главнăй инженер П. Иванов коммунист та директор сăмахне сирĕлетрĕ.

— Е вара эпир партин Уставне ĕлĕместĕр-и?—терĕ вăл, йывăрăнни сывласа.—Аялтан килекен критикăна пирĕн тăрăх шухăш çук, пулмасть те.

«Пĕринче килнине пулать. Фабрикăри ертсе пыракан работниксем-коммунистсем критикăна самокритикăна хирĕç маççă. «Критикăр, ĕçри ситменлĕхсене хăвалăр» тесе палăртăр, ку вăл пире ĕçе лайăхлатма пулăшать», тесçĕ вĕсем.

Аялтан килекен критикăна сарса пырасси çинчен те сахал мар калçă, çав критика халĕ питĕ кирлине йышăнаççĕ. 1952 çулхи производство планне фабрика тултарайман, кăçалхи январьпе февраль уйăхĕсенче те вăл Тăван çĕршыв валли нумай пин метр пир-авăр парăмарĕ. Анчах дирекцине партăпорм ун кирлине тĕплĕн йăнласа çитеймен.

Аялтан килекен критикăна аталантарасси—вăл пĕр тăрăм тапăкрта тухе иртнĕçсем кампанилей ĕç мар, партилле ĕçĕн йăнăхи мелпе, ертсе пырас ĕçĕн уйрăлми пайĕ пулса тăрать. Массăсен критикине пур майпа та сарма, ăна çивĕччен йышăнса илме хатĕр тăракан руководительсемпе массăсем патне çитме, вĕсен куланкки пушшехне пăхтăвĕсене лайăх пĕлме тăрăшмаç. Çĕрпÿри фабрика дирекцийĕне партбюро, аялтан килекен критикăна хăй тĕлĕнех, хăйне майлăн аталанасшăнех кĕтсе, пысăк йăнăш тăвaççĕ.

Фабрикăри пир-авăр тĕртекенсен тата çын тĕркекенсен ĕç тухăçлăхĕ чакса пынăн тĕн çăлтавĕ вăл—электростанци çинчелĕкĕ таран энерги парса тăрăшманни. Энерги ситменлине хăшпĕр кунсенче станоксем нумай вăхăт хушши тăрăнса тăрассĕ.

Энергетиксем начар ĕçлени çинчен йăста кăна сÿтсе явмассĕ пулĕ. Партпрганизацин пĕр пухăвĕ те ун çинчен асăнмасăр иртмест. Чăн та, электростанцин кивĕрех локомобильсем партăм, çавăнпа унти работниксене ĕçлеме çăмăл мар. Хăшпĕрисем «çавăн пек оборудование ĕç тÿхăçлăхне ÿстерме май çук», тесе ĕнентерме те пăхаçĕç. Анчах техника мĕн пама пултарнине пĕтĕмпех илме тăрăшакан çынсем халхи условиисенчех цехсене çитĕклĕ таран энерги парса тăма вăй ситнине кăтартса парассĕç.

Электростанцинче А. Мартынов мастерăн смени ĕçленĕ чухне фабрикăна тата-тăк-тăк энерги парса тăнăн çинчен пурте юратса калаççĕ. «Пур мастерсен сменисем те ун чухлă энерги парса тăрсан, пирăвăр тĕртсе кăларăмалли плана çăмăлланах тултăрăмалла»,—теççĕ тăтăлах матме пулать.

Мартынов юлташ—ВЛКСМ членĕ, унăн чи пысăк ĕмĕчĕ—цур сменăсене те тухăçлă ĕçлеттермелле, производство планне пĕтĕм фабрикăна йăнăçăн тултăрамалла тăвасси. Анчах ăна дирекцине профсоюз комитечĕ энергетиксем ĕçĕ çинчен сахал çавăнпа пăхăн пытăм пăшăрхантăрать.

— Пирĕн станцинче техникăна сахал пĕлекен çынсем ĕçлесçĕ,—терĕ вăл.—Вĕрентĕве организацилесси йывăр-ши вара? Техникăна тĕрĕс усă курмалли, рабочисем ĕç условине лайăхлатмалли майсем çинчен калаçмаллисем нумай, анчах ăçта калас? Техникăлă-производствăлă ĕçлакăнашусем ирттерме пăхăрĕç, профсоюз организацийĕн юлашки пухăвĕ хăçан пулнине те астумастăн.

Аялтан килекен критикăна аталантарма условиисем тума хуманни ăна путорза тăвине пĕрех пулать. Султалăк иртиа кăларах парторганизацин отчетна суйлав пухăвĕнче комсомол комитечĕсен ĕçĕ сÿнсе лариннe палăртнă, партпрга çав организацисен ĕçне вăйлатма хушса хăварнă. Çав решени халиччех хут сиене те тăрса илнĕ.

Партбюро секретарĕн заместителĕ Т. Федорова юлташ калăнă тăрăх, коллективлă договор мĕнле пурнăçланса пынни çинчен профсоюз членĕсен пухăвĕнче пĕрнеи хутчен сÿтсе явнă, Анчах работницăсене работницăсен сĕнĕçĕсене пĕтĕртерсе тĕлĕнтне мĕнле ĕçсем туса иртнĕни никама та палăлă мар.

Иртнĕ çулхи июль уйăхĕнче, рабочисемне служащисемпе министерствăна янă сырăна парторганизацин пухăвĕнче сÿтсе явнă чухне, директор А. Филиппов, партбюро секретарĕ М. Миронова, профсоюз комитечĕн секретарĕ Г. Ефимов юлташсем сырăри критикăна тÿрĕн йышăннă, ситменлĕхсене пĕтерме, уйăрмах ертсе пыракс ĕç меслетне çĕнетсе лайăхлатма сăмах панă.

Унтанпа 7 уйăх иртсен, парторганизацин отчетна çуйлав пухăвĕнче директора партбюрон ертсе пырас ĕç меслетĕнче ушкăну пулманнине, уйăрмах критикăна самокритика тивĕçлĕ вырăнта тăманнине палăртрĕç.

Аялтан килекен критикăна аталантарасси вăл массăсен творчествăлă пуçарăлăхне ÿстермелли ун кирлĕ услови пулса тăрать. Малта пыракан новаторсем производствăри ситменлĕхсене тупса палăртассĕç çеç мар, техникăна тулли-ярăмлă курма, ĕç тухăçлăхне ÿстерме пулăшакан рационализаторла сĕнÿсем тума тăрăнассĕç. Çĕрпÿри фабрика дирекцийĕне партбюрона вара рабочисене работницăсен, инженерсемпе техниксен творчествăллă пуçарулăхне ÿстересе пыма тăрăшассăн тесе мухтама сук.

Главнăй инженер П. Иванов юлтан 1952 çулта рабочисенчен 15 сĕнÿ ирнине пысăк ÿсĕм вырăнне хума та хатĕр. Анчах вăл рационализаторла сĕнÿсен пĕтĕрĕшĕ пĕтĕм фабрикăна ытла та пĕчĕк. Селезнев слесарь пани сĕнÿ çеç, локомобиль патĕнчи механикăсен ĕçне çăмăллатакансĕр, паллăрах вырăн ÿшăнăть. Султалăк хушшинче пухăнăнă 15 сĕнÿрен 7-шне халĕ те ĕçре сăнаса пăхман. Сăвăнтан килет те ĕнтĕ кăсалхи çул та фабрикăра рационализаторсен ÿшĕнĕ çеменни.

Фабрикăри коммунистсем, партин XIX-мĕш съезчĕн решенийĕсене сÿтсе явса вĕреннĕ май, çĕршывăн предприятийĕ кая юлнине пĕтерес, государство планне пурнăçламалла тăвас тĕлĕнне сăлтăм тумалла. Çав задачăна чыслăн пурнăçлас тесен, парторганизацине партлăй-политикăлăй ĕçе тĕпренех лăсăхлатмалла, критикăна самокритикăна, уйрăмах аялтан килекен критикăна аталантарма пур майсем те туса хумалла.

Н. ВОЛКОВ.
(Хамăр корр.).

Сыхăлăх—совет патриочĕсен хаклă пахалăхĕ

Сталин юлташăн «ССР Союзăнчи социализмăн икономикăлăй проблеммисем» ятлă тениллĕ произведенийĕнче тата партин XIX-мĕш съезчĕ йышăннă историллĕ решенисене хăвăр çĕршывра коммунизм тумалли аслă программа кăтартса панă. Совет халăхĕ, Коммунистсен партийĕ ăсланă ертсе пынине, коммунизм тумалли çăл аслă программăна пурнăçласшăнах вăя илеллемеçĕç кĕрешет.

ССР Союзăнче коммунизм строительствине тĕнчери çинĕн лару-тăрура туса пымалла килет. Тĕнчери лару-тăру геокапиталлă тата капитализмăлă лагерьсем хушшинчи кĕрешÿ вăйланса пынине палăлă. Çавна май совет çынниссен политика тĕлĕнченчи ялавĕ сыхă пулни кирлă. Пирĕн çитĕнÿсем мĕн чухлĕ пысăк-пысăк, пирĕн социализмăлă Тăван çĕршыва тата халăх демократи çĕршывĕсене тăнăнсем çинчи чухлă хăтăлăх курайăмасăç, империализм агенчĕсем чеерех майсенче хăйсен усăллă ĕçне тăвассăç.

Сталин юлташ ВКП(б) Центральнăй Комитечĕн 1937 çулхи февраль-март уйăхĕсенче пулнă пленучĕнче, капиталлăлă вĕри-тавралăх çинчен имеш калăпăсене курăнтăнсем, çапла тĕлеç калакă: «Çакна вара тытмалла тата питĕсех те манмалла мар: капиталлăлă вĕри-тавралăх пур чухне вăт çĕршыв государствисен разведка органĕсен Совет Союзăн тылне яракан хăтăрĕнех те, империализмăн те, шпионăн та, террористăн та пуçăнăç, теç.

Капиталлăлă çĕнех кăмăлпа тесе ирттерекен теорие Сталин юлташ çапла тĕлеç калакăрай: «Ку вăл—çĕрле тăнăçа кĕлеç мар,—тесе калакă Сталин юлташ,—тата хăçчăн теорие пуçса тăрать, мĕншĕн тесе вăл пирĕн сăнменне çывăртарса пуçăн, вĕсене калăпăла янтăçăн-

ри империализм хăйĕн тĕллевĕсене пурнăçлас тесе пирĕн çĕршывăн çĕмĕрне тăнă експлуататорла классен юлашкисенне тата вĕсен агенчĕсемне—меньшевиксемне, эсерсемне, троцкистсемне, знановьевцесемне, бухаринцесемне, буржуазлă националистсемне усă куранă.

Халăхри вăхăтра Америкăри империализм теннери жанкарн пулса тăрать, вăл Эçта май килнĕ çĕрте ирĕклĕхе пăвса пăрахма, фашизма çул уçса тăма тăрăшать, ирĕклĕ аталану çулĕ çине тăракан çĕршывсене сăтăр тăвать. 1951 çулхи октябрь уйăхĕнче Америка конгресĕ социализм лагерĕнчи çĕршывсенче сăтăрса ĕçсем тума 100 миллион доллар укçа уйăрса панă. Тăннине вара çав укçа ĕçе тума нумай ытларах укçа парса тăрăççĕ.

Халăх демократи çĕршывĕсенче çутăнчăкенне, шпионсене çух тунине пур ĕнштни усăллă ĕç те Америкăри вăрăхурăхсемпе вĕсен агентурипи юнлă алли хутшăннине кăтартса панă. Венгрире Райка, Болгарире Костова, Чехословакире Сланскине тата ытти сене те суд туни çăкна кăтартса панă: Америкăна Англипи империалистсем шпионла-сăтăрăн ĕçсем тума мораль тĕлĕнĕнчен пăсăлса кайнă, икĕпиллĕ çынсене, хăйсен халăхĕнне çĕршывне хирĕç тем тĕрлĕ преступлени те тума хатĕр тăракан çынсене хутшăнтарăççĕ.

Ун-сăтуç пусăкĕсем ертсе пыракан пĕтĕм тĕнчери реакци, ăна валли пирĕн çĕршывра хăвăл нимĕç çук пирки, çĕмĕрех тăнăç тăпăнала ушкăнсен юлашкисемне, Совет власти хирĕç тăракан çынсемне, политикăлăх мораль тĕлĕнĕнчен çирĕп мар, пăсăлса кайнă çынсемне усă курма тăрăшатъ. Америкăна Англипи империалистсем буржуазла националистсен сăмăр тăрăмăх пысăк шанчăк хурăсăн. Государство хăрушăлăхĕн органĕсем врачсен-сывлăвçисен ушкăнне тупса тытни еврейсем хушшинчи буржуазла националистсем Америкăри империалистсен агенчĕсем пулнине, вĕсем тем тĕрлĕ усăл ĕç тума хатĕр тăнине кăтартса панă. Усăл ĕç тăвакансен шайккине хутшăннисем нумайăшĕ—Вовси, Б. Коган, Фельдман тата ытти-тем те еврейсен пĕтĕм тĕнчери буржуазла-националистла «Джойнт» текен организацийĕпе сăлтăм тăнă, ăна Америка разведки туса хунă, вăл ертсе пынине çак организаци шпиона-террористла ĕçсем туса пырать. Престушникла ушкăнăн ытти участникĕсем (Вимбергăн, М. Коган, Егоров) тахçантанпах Англи разведкин агенчĕсем пулнă.

Сăтăрçă-врачсен шайккине тăрă пыв çинĕ кăларни Америкăна Англипи вăрçă чĕртекенсене хытă пырса сапни пулать. США-па Англипи чура ĕçсемпе — сыпăнсенсен чăн-чăн сăн-сăпачĕ тата тепĕр хут пĕтĕм тĕнче тухса тăчĕ.

«Правда» хаçат, врачсен-сывлăвçисен ирсĕр бандине тупса тытнă май, çапла çырчĕ:

«Совет халăхĕ сывлăвçисенçи преступникла бандине тата вĕсен ют сĕршывсенчи хуçисене çав тери тарăхса шитет. Вăл намăсăр сутăнчăксене, ирсĕрсем вырăн-нăсем пуçса, пĕтерсе тăкăç. Çак сутăнчăксене хавхалантарăвçăкенсене илес пуласан, сулмăкăй тавăру вĕсем патне те ситессе шансах тăма пулать.

Çакăсем вĕсем, паллах, тĕрĕс. Анчах çакă та тĕрĕс: çав тăшмансемĕр пуçне пирĕн тата тепĕр тăшман пур, вăл—пирĕн çынсен сыхлăх çукки пулать. Никĕлеине кирлĕ мар. пирĕн хушăра сыхлăх пулмасан,—сăтăрçăсем те пулăç. Çапла ĕнтĕ, сăтăрçăсене ĕçтерес тесен, хамăр хушăри тимĕрлĕхе тата сисĕмлĕрех пĕтерес пулать».

Ют çĕршывсен разведкинсем, хăйсен питĕ усăллă ĕçне пирĕнпе çуре хушăнтарас тесе, Совет çĕршывăнна çирĕп сыхлăх пулма чĕнет, тăшмансем усал ĕç тума ан пултарччăр тесе сивĕчĕн астуса тăма вĕрентет.

Сталин юлташ çапла кăтартса панă: политикăна сахал чухлакан тата пурнăçра нумаях курман çынсем сĕтĕнÿсем туса пынă лару-тăрура,—ăнăçу хыççăн ăнăçу, сивтĕнÿ хыççăн сивтĕнÿ туса пынине, плансене тăтăлмах иртнерех тултарнине кура,—лăпланса ларассĕç, хăйсене хăйпатма пуçласçĕ, савăнăçлăн шавлама, пĕр-пĕрне саламлама тытăнасçĕ, сакă вара вăсене пĕлессине тата политикăлăй сисĕмлех пĕтерес, сынсене çемçешкелентерет тата вĕсене çитĕнÿсемне мухтанса лăпланса ларма тĕртет.

Шăпах ĕнтĕ пирĕн çынсем çăнар карса ларăн шпионсемне сăтăрçăсене усă кĕ тума май парать. Шăпах ĕнтĕ пирĕн çынсем ăшăнăн чунăй тата тимĕр пулнă пирки тăшман престулени тума пултарать. Çăвар карса ларакансем, вырăнсăрах вăтаашни каласма юратакансем, паратне государство вăрттăнăхне сыхласа ураламалла пĕлмен çынсем, анчах тем те пĕлетпĕр тесе мухтанакансем тăшмансене усă курма пултăçаççĕ. Çăвăна та СССР Верховнăй Совет Президиумĕ 1947 çулхи июнăн 9-мĕшĕнче «Государство вăрттăнăхне пĕлтерпĕшĕн тата государство вăрттăнăхĕ çинчен сыпнă документсене сухатнăшăн ответ тытаракси çинчен» кăларнă Указа çирĕплетĕ пурнăçласси пирĕн правосудин органĕсен пысăк задачисенчен пĕри пулса тăрать.

Пирĕн партин историллĕ XIX-мĕш съезчĕ партин умне çакăн пек задача кăларса тăратрăр: вăрçă чĕртекенсем мĕн хăтланнине сивĕчĕн сăнаса тăмалла, Совет Çарне, Тинĕс-Çар Флотне, совет разведкине тата карательлăй органсене мĕнпур майсемпе тĕрĕклетес пулмалла. Совет çынниссен государство вăрттăнлăхне çирĕп сыхласа тăмалла, çывăрăлсăр кирек хăш учăтсемра та тата кирек мĕнле лару-тăрура

Тăван çĕршыва ĕмĕр ытларах хатĕрлесе парар!

Сезонти плана—февралĕн 22-мĕшĕ тĕлне

СЕМĔРЛЕ, февралĕн 16-мĕшĕ. (Телефонпа). Вырăнти Советсен суйламалли кун сăмахĕпе килнĕ май, совет сывнисен политикăлă активлăхĕнче йĕри хастарлăхĕ тĕслĕх пулать. Коммунистсен партийĕн XIX-мĕш съезчĕ йышăннă историллĕ решенисемпе, И. В. Сталин ялтăпăн гениллĕ произведенийĕсемпе хавхаланнă рабочисем, колхозниксем, служащисем халăх хуçалăх планĕсене срокчен тата пĕтĕрсе тултармалăн майсемпе резервсене палăртаççĕ, социализмăн ăмăртăва çĕнĕ хăватпа вăйлатса пыраççĕ.

Районти колхозниксем, Комсомольски районĕнчи колхозниксем чĕнсе каланнине кăтласа, вăрман хатĕрлемелли планĕ срокчен тата пĕтĕрсе тултарма сăмах панăччĕ. Малта пыракан колхозсем хăйсен обязательствине чысăпăн пурнăçлаçĕç.

Сталин ячĕпе тăракан колхоз 1952 çулхи ялхуçалăх ăçĕсене пысăк пахалăхпа вĕçлерĕ, савăнăçпа районăн ăсталăхлă механизаторĕсем кĕçĕннерен çулçырăнăва кĕнĕ. Çак çулсенче Хĕрлĕ ялавне илме тивĕçлĕ пулчĕ.— Тырпул, металл, йывăç, çĕр кăмăлĕ, йывăç материалĕсем ытлăнăçитĕрĕн пуласпа çеç социализмăн халăх хуçалăхĕ хăвăрт аталанма, ăçсăмлисен пурнăçпа культурăпа условийĕсем лайăхланса пыма пултараççĕ,—терĕç колхозниксем хăйсен пĕр пухăнăвĕнче. Вĕсем хăйсен Тăван çĕршыв умĕнчи тивĕçне срокчен пурнăçлама сăмах панăçĕ. Колхозниксене пĕрле вăрмана колхоз председательĕ, районăн депутачĕ Кузьмин илтăш кайрĕ. Вăл колхозниксене тухăçлă ĕçлеме хавхалантарса пычĕ. Колхозниксем хăйсен вăййисене шеллемесĕр ĕçлерĕç. Ана пула колхоз февралĕн 1-мĕшĕ тĕлне 1.600 кубометр йывăç хатĕрлерĕ, плана йăнăсăй тултарчĕ.

«Знамя победы» колхоз членĕсем хăйсăр хуçалăхне заданирен чылай иртерсе йывăç хатĕрлесе парассишĕн кĕрешĕç. Уйрăмсăр Пыринов илтăш ертсе пыракан бригада паха тĕслĕх кăтартнине палăртас пулать. Вăл ĕçе тĕрĕс йĕркелесе, малта пыракансен опычĕпе усă курса, норма пулленех йăнăсăй тултарса пычĕ. Лавçăсем каснă йывăça çуп хĕррине илсе тухмалли плана 138 процент тултарчĕç.

«Родина» колхоз членĕсем Октябрьти Социализмăн Аслă революци 35 çулăн тултарнине вăрман касса хатĕрлемелли плана тултарнине кĕтсе илчĕç. «Труд», «Путь Ленина», «Красный Октябрь» колхозсем тата Молотов ячĕпе тăракан колхоз каснă йывăça çуп хĕррине илсе тухмалли плана срокчен тултарчĕç.

Çак кунсенче колхоз председательĕсен канашлăвĕ пулса иртрĕ. Канашлу колхозсем вăрман хатĕрлевĕ енĕпе йышăннă социализмлă обязательствăсене мĕнле пурнăçласа пыни çинчен сăтсе явăрĕ. «Победа» колхоз председательĕ Носков илтăш, Ленин ячĕпе тăракан колхоз председательĕ Михайлов илтăш колхозниксем вырăнти Советсен суйлавĕ ячĕпе стахановла вахтăна тăма, вăрман хатĕрлемелли плана февралĕн 22-мĕшĕ тĕлне тултарма сăмах панă çинчен каласа тăчĕç. Канашлу участникĕсем çак хыпара тулли кăмăлпа кĕтсе илчĕç, суйлав ячĕпе тулли пĕтĕм районĕпе стахановла вахтăна тăма пуличĕç.

«Победа», «Комбинат», «Искра», Ворошилов ячĕпе, Свердлов ячĕпе тăракан колхозсен членĕсем февралĕн 20-мĕшĕпе мартăн 20-мĕшĕ хушшинче вăрман хатĕрлемелли плана тултарса ситермелли уйăхлăха хуттăрма йышăнчĕç.

Юлашки кунсенче чылай колхозсем вăрмана ĕç вăйăпе тургăм вăй-хушса ячĕç. «Искра» колхозăн вăрманта 10 сын суран, 24 сын лавпа ĕçлеççĕ. Ворошилов ячĕпе тăракан колхозран 10 лавçа татти-сыпписĕр ĕçлет. «Красный пахарь», «Заря» колхозсем те ĕç хăвăртлăхне ӳстерчĕç. Ленин ячĕпе тăракан колхоз членĕсем ĕç нормине кулленех 150 процент таран тултарса пыраççĕ.

Миччĕ вăрман пункчĕнче хĕрлĕхĕ ĕç вĕрсе тăрать. Вăрманта, общежитисенче, кантур умĕнче плана февралĕн 22-мĕшĕ тĕлне тултарма чĕнекен лозунгсем пĕтĕм вăрмана сăнăнса тăраççĕ. Вăрман пункчĕ колхозниксене инструментсем çитĕклĕхпа уйăрса парать. Пичăк хăйпас ĕçе йĕркеленĕ. Колхоз лашисене утăпа сăлĕ татти-сыпписĕр параççĕ.

Районта юлса пыракан колхозсем те пур. «Большевик», «Авангард», «Красный пахарь», «День победы» колхозсем вăрман хатĕрлемелли плана çурринне яхăн çеç тултарнă. Вĕсем района каялла тултараççĕ.

Районти партине совет организацийĕсем вырăнти Советсен суйлав ячĕпе социализмлă ăмăртăва анлăрах сарма, вăрман хатĕрлемелли плана кашни ял Советĕ, кашни колхоз тăрăх йăнăсăй тултарма, стахановла уйăхлăха пысăк сĕкленӳпе иртерме тăрăшаççĕ.

П. АНИСИМОВ,
Сĕмĕрле районĕт исполком председательĕн заместителĕ.

КЕРКУННЕПЕ ХЕЛЛЕХИ ВАХАТРА ВАРМАН ХАТĔРЛЕМЕЛЛИ ПЛАНА «ЧАВАШВĂРМАН» ТРЕСТ ЕНЕПЕ 1953 СУЛХИ ФЕВРАЛЕН 15-мĕшĕ ТЕЛНЕ ТУЛТАРНИНЕ КАТАРТАКАН СВОДКА

(процентпа)

РАЙОНСЕМ	Касăк хатĕрленĕ	Çуп хĕррине илсе тухнă	Туртăрса кăларнă	РАЙОНСЕМ	Касăк хатĕрленĕ	Çуп хĕррине илсе тухнă	Туртăрса кăларнă
Улатăр	42,8	52,3	45,5	Первомайски	74,5	40,0	42,7
Элĕк	46,7	40,8	30,0	Пăрачкав	62,7	65,3	17,7
Вăрнар	47,6	42,6	51,5	Советски	41.4	64,7	18,4
Йĕпрес	41,2	21,7	26,9	Сĕнтĕр	—	29,1	—
Ишлей	—	—	55,0	Вĕрман	62,5	16,7	48,1
Калинино	43,5	51,7	41,3	Сĕрпу	31,3	10,7	40,2
Канаш	52,3	25,7	29,5	Шупашкар	136,6	123,8	122,6
Комсомольски	92,0	46,2	73,1	Чкаловски	98,3	56,9	47,5
Куславкка	114,9	80,5	107,8	Чураçăк	58,8	36,4	71,7
Красноармейски	38,9	7,8	30,8	Шăмăршă	61,9	18,1	64,0
Хĕрлĕ Чутай	51.9	20.2	—	Шăхасан	56,4	31,7	35.4
Кувакино	41,6	22,7	44,5	Сĕмĕрле	70,0	82,1	101,5
Сĕнтĕрвăрри	81,1	62,2	—	Вĕтĕрне	—	19,1	37,1
Муркаш	82,5	73,1	—	Елчĕк	27,8	85,1	32,8
Октябрьски	82,9	72,1	53,1	Тăвай	44,1	12.4	33,4

та киртинне асра тытса, пилотăна енĕне çăвăн ялавăн сыхă пулмалла.

Коммунистсен, политика енĕне сыхă пулса, çăвăр карса ларнине хирĕç кĕрешсе, пĕтĕм совет гражданĕсемĕн ырă тĕслĕх пулмалла. Пурнăç çакна кăтартса парать: политикăлă сыхлăхăн çулĕ вырăнта тăнă çĕрте, государствăна çăк вăрттăнлăхĕнче хытă сыхланă çĕрте совет халăхĕн тăнламăшĕнче часах тăрă шыв çине кăларассĕ. Совет сывнисем политикăлă сыхлăха çухатнă çĕрте, ӳкмă чиркне—тимĕрлĕхе пĕтермен çĕрте тăнламăсенчен хăйсен туна çăмăл пулать.

Коммунистсен партийĕ ялавăн хăмăрăн кăрсене политика тĕлĕшĕнчен сыхă пулма воспитани парать, халĕ те çапла воспитани парать. Совет государствин пĕтĕм историйĕнче коммунистăлă сыхлăх партин ялавĕчи шанчăклă хĕçпăлах — тăнламсене хирĕç кĕрешмелли тĕслăпах пулнă.

Пирĕн кăтрсем марксизм-ленинизма тĕнче вĕренни ĕçлăмлисене политика тĕлĕшĕнчен сыхă пулма воспитани памалли пăхă майсенчен пĕри пулса тăрать. Коммунистсен партийĕ массăсен хушшинчи идеологиллĕ ĕçе мĕнпур майсемпе вăйлатса пырать, совет сывнисене Совет государствин интересĕсене, коммунизм ĕçĕн пурнăçĕн малă хума вĕрентет. Партин идеологиллĕ ĕçĕ сывнисен ăс-тăвĕнче сывлăша илнĕ капиталăн пăлăнкисене пĕтерес, сыхлăхăн ӳстерес, ăçсăмлисене совет патриотизмĕн майлă, политика енĕпе ялавăн сыхă пулма вĕрентес тĕллев тытать.

Коммунистсен партийĕ, всех Сталин планăт пирĕн самокритикăпа халăха кивелхи критикăпа калалла вăйлăхсем тăкăнтарĕç. Самокритикăпа халăх кивелхи критика çинче сарăлнă совет сывнисен сыхлăхне ӳстерет, капиталăлăхăн йăра-тавракăн совет халăхăн ялăн ĕçĕ çăмăллăхĕсене хирĕç кĕрешес ĕçĕн вăйлатать, Самокритикăпа критикăна сарса пыни йăваш чунлăха хирĕç, çăвар карса ларнине хирĕç, политикăлăн тимлĕрлĕхе хирĕç лайăхрах кĕрешме пулăшать.

«Пире,— тесе вĕрентет Сталин юлташ,— çакă киралĕ: ĕçе тĕрĕс йĕркелесе, рабочи класăн сыхлăхне аталантарса пымалла, унăн сыхлăхне путарулăпа мар, социализм строительствин пурнăçĕпе тулмалăн ĕçне çĕршер пин тата миллионлăр рабочисем туса пыччăр, пиçĕн строительство мĕнле пыни çине, вунпăр руководительсем кăна мар, çĕршер пин тата миллионлăр рабочисемне хресченсем тимлĕ пăхăр, — хамăрăн йăнăшсене палăртăр тата вĕсене пурнăç курмалли вырăна кăларса тăрачăр. Çакăн пек условие пуласан тин пирĕн «кĕтмен ĕçсем» пулмĕç. Анчах çакна тума пирĕн хамăрăн ситменлĕхсене аталан кăртмалăхсене сарса ямалла, пирĕн критикăна массăлăлă критика туса хумалла, пирĕн самокритика лозунгне ăна ларса илсе пурнăçа кĕртмелле» (Соч., 11 том., 36 стр.).

Совет халăхĕ малашлăх пурнăç çине шанчăклăн цăхать. Вăл Америка империалисчĕсем тата вĕсемпе пĕрле пыракан вăрă-хурахсем юнаниччен кăрмасать. Совет государствин туллăн çирĕп политика тытса пырать. Вăл империалистла агрессорсем умĕнче инкĕл чухăл те калăла чăкмасть. Совет сывнисен сакăн пĕлĕс тăрăçĕ: буржуази урса кайнă полех тухăçсăр та, вăл пĕтсе ларманăн вăхăт çитсе килет, вăл истори уранине калăла сăвăрăнасть. Коммунизм ĕçне инкăл та çĕнтерме пултарăнасть.

Мирлĕ ĕçе пикенĕç, коммунизм строительствин сăлтавлă планĕпе ĕçлеççăмăллăлăнă совет халăхĕ Коммунистсен партийĕ ăçĕ çине пыннине, Сталин юлташ çул кăтартса пынине вĕсĕ тĕлĕкпе—коммунизм патне çирĕп утăмпа маларах утать.

Ф. БЕЛЯЕВ,
РСФСР Юстици министрĕ.

Стена хасачĕ суйлав умĕн

КОМСОМОЛЬСКИ. Вырăнти Советсен суйлавне политикăлă тата производствăлă пысăк çĕкленӳне кĕтсе илессишĕн кĕрешсе çĕрле колхозсенче тухса тăракан стена хасачĕсем пысăк вырăн йышăнаççĕ. Вĕсем ĕçсăмлисем суйлав умĕн тунă ситĕнӳсене сутататçĕç, вырăнти Советсене суйлама тăратнă кандидатсемшĕн агитацилеççĕ.

Çак пысăк та ответлă залăхăпе пурнăçлас енĕпе «Гигант» колхозра тухса тăракан «Колхозник» стена хасачĕ (редакторĕ П. Кольцов илтăш) уйрăмах пахă тĕслĕх кăтартать. Юлашки вăхăтра тухнă номерсенче суйлав çинчен нумай сăмах. Хасăт вырăнти Советсен суйлавĕ ячĕпе стахановла вахтăна тăма, вăрман хатĕрлемелли плана февралĕн 22-мĕшĕ тĕлне тултарма сăмах панă çинчен каласа тăчĕç. Канашлу участникĕсем çак хыпара тулли кăмăлпа кĕтсе илчĕç, суйлав ячĕпе тулли пĕтĕм районĕпе стахановла вахтăна тăма пуличĕç.

«Гигант» колхоз членĕсем район Советĕне депутата суйлама колхоз председательне З. С. Быков юлташа кандидата тăратрĕç. «Пирĕн кандидат» ятлă статья депутата суйлама тăратнă кандидатăн пурнăçĕнче тата ĕçĕсемне паллаштарать.

«Воскресенка хуттăнса» ятлă заметкăра вырăнти удобренисем пухăн сăмăнă çинчен. «Суйлава ситĕнӳсене кĕтсе илдĕсемĕн тăрăпăса, артель членĕсем икĕ кун хушшинче 950 лав тислĕк калăнă», — тесе çырать хасăт.

Суранкине хатĕрленес ĕç кунсенех вăйланса пырать. Ӳй-хир бригадин бригадирĕ Е. Голландцев юлташăн çырăвĕнче кун пирки сапла каланă:

«Пирĕн бригăдăра суранкине хатĕрленесси ăнăçлă пырать. Пиллĕр ун 500 лав тислĕк калăнă, 20 гектар çинче юр тытса хăварнă. Акара кирлĕ пулакан ут таврашĕсене пĕтĕмпех юсаса ситернĕ. Вырăнти удобренисем (кăл, кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ) пухасси пысăк хăвăртăхпа пулса пырать. Плугсене, сеялкăсене юсаса ситернĕ».

Иртнĕ çул колхоз вылăх-чĕрăхпен пысăк тупăн илнĕ. Колхозра планра 330 сыснă пулмалла пулсан, халĕ вĕсем шучĕ 424 пуçа çитнĕ. Сысна фермине колхоза кăсал 45 пин тенкĕ тупăн кĕчĕ. Фермăра ĕçленнисем çуна çитĕнӳсемпе ялăнсаса ларассăр, 1953 çулта тата тухăçăрах çулсене сăмах парассăр. Сăмăн çинчен хасăтра ятларăса сырнă.

«Колхозник» стена хасачĕ пăхăнăшăн ăнăçлă сутăтни вăл унăн редколлегийĕ ĕçсăмлисемпе тачă сыхăнса ĕçленнинчен, корреспондентсен активне ӳстерсе пынинчен килет. Стена хасачĕ колхоз правлени те, колхозниксем те юратаççĕ. Ун çине тăтăшах сырса тăраканнисен шучĕ 20—30 сынна çитет. Хасăтра çырнă критикăлă статьясене колхоз правлени хăйĕн ларăвĕсенче сӳтсе явать, ситменлĕхсене пĕтерме тивĕçлĕ мерăсем пыншăнать.

Кăсал «Колхозник» хасăт тухма тытăнни 24 çул çитет. Унăн пĕрремĕш номерĕ 1929 çулта тухнă. Ун чухне хасăт ячĕ «Большевила колхозăн» пулнă. «Гигант» колхоз—районта малта пыракан колхозсенчен пĕри. Çак ĕçре ăна стена хасачĕ те пысăк пулăшу кӳчĕ.

Н. КВАСОВ,
Л. ТАЛЛЕРОВ.

Кино кăтартас ĕçе лайăхлатмалла

Халăха идея тĕлĕшĕнчен коммунистла воспитани парас ĕçре кино пысăк вырăн йышăнса тăрать. Партине совет организацийĕсен кун ĕç çине уйрăмăнах тимлĕн пăхмалла. Анчах та Элĕк районĕнче халăха кино кăтартасси сителĕксĕр пулса пырать. Районăн исполкомĕн кинофикацийĕ пайĕ ĕç ĕçе кирлĕ пек туса пымасть. Çавна пула ĕнтĕ кунта 1952 çулхи планăна киносеанссем тăрăх 69 процент, укçа пухассине 37 процент анчах тултарнă. Тăхăр кинопередвижкăран 1952 çулта пилĕкĕшĕ кăна ĕçленĕ, паянхи кун пара икĕ передвижка çеç ĕçлет. Ку вăл киномеханиксем сахалтан е вĕсем часах улшăнса тăнăран килет. Сакăн пирки ĕнтĕ 1952 çулта Кие, Пĕчĕк Элĕк, Сморотин, Писер, Иштек ялĕсенче пĕр кинокартина та кăтартман.

Киномеханиксем хушшинче политикăлăпоспитанилă ĕç начар пулса пырать. Вĕсем хăйсен пĕлĕхĕпе ӳстерес енĕпе ĕçлемеççĕ, вĕсене социализмлă ăмăртăва та инăçтарман. Работниксем хушшинче ĕç дисциплини çук. Акă, Шоглев киномеханика илер. Вăл ĕç дисциплинине иланах пăсать, хăйне хушнă ĕçсене тумасть. Ялсене кино кăтартма каяссăн мар. Савăнма та вăл янăравлă уйăхĕне, аппаратура йĕркеллĕ пулнă пулин те, пĕр сеанс çеç кăтартнă. Кинофикацин пайĕн заведующийĕ Капитонов юлташ, хăйне-хăйĕн сыр тесе, ситменлĕхсене пĕтерес тесе тимлĕн кĕрешмест.

Кинофикацин ĕçне йĕркеленме районăт исполкомĕ тивĕçлĕ мерăсем йышăнмасть. Паянхи куна кино работникĕсене 17 пин те 800 тенкĕ тӳлемелле. Анчах та ку ĕçĕне нимĕн те туман-тăк. Кино работникĕсене ĕç условийĕ туса парасси, ĕç укçине вăхăтра тӳлеттересси—районăт исполкомăн ĕçĕ.

Анчах, калас пулать, Чăваш АССР Министрĕсен Совечĕ умĕнчи кинофикацин Управленийĕ районти кинофикацин пайĕсене сителĕксĕр пулăшать. Декабрь уйăхĕнче кинофестиваль иртнĕре йышăннăччĕ. Анчах, Элĕк районĕнче, картинăсем ярса памăш пирки, кинофестиваль пулăшмарĕ. Халĕ вырăнти Советсен суйлавĕпе ячĕпе республикăра кинофестиваль пырать. Анчах та фестиваль ячĕпе Элĕк районне пĕр кинокартина та килмен-ха. Ăçсăн килесси те палăк мар. Кинофикацин управленийĕ Элĕк районĕ çинче шухăшлать-ши е çук-ши?

Кинофикацин управленийĕн Элĕк районĕ çине тимлĕн пăхмалла, халăха кино кăтартас ĕçе кунта тĕпренех лайăхлатмалла.

И. ЧИРКОВ.

Художникиксен çурчĕ

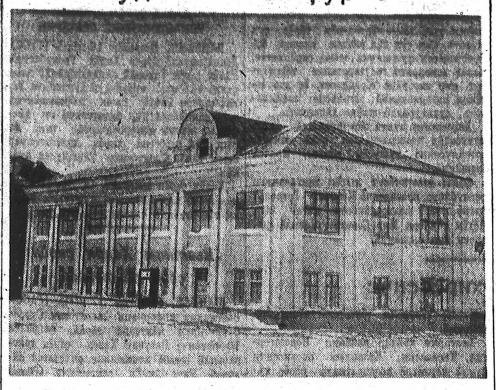

Художникиксене скульпторсен творчествине аталантарма пулăшас майпа Шупашкарта К. В. Иванов ячĕпе тăракан урамра художниксен çуртне туса пĕтереççĕ. Кунта пирĕн художниксемпе скульпторсене лайăх ĕçлеме условиксем çителлĕклĕ пулаççĕ.

Икĕ хуттăн чул çуртăн чӳречисем пысăк. Çакă художниксене интех те кирлĕ. Кăçхине те кăнтăрлăхи пек çутă пулăр тесе, кăнтăрлăхи пек çутă пăракан лампочкăсем çуттатаççĕ.

Художниксен çуртĕнче творчество енĕпе ĕçлеме коллективлă тата уйрăм мастерскойсем пулаççĕ. Кунта живопись, скульптура уйрăмĕсем, палăк художниксен картинисене нумайлатса ӳкермелли, портретсем тумалли, скульптура цехĕсем пуласçĕ. Вĕсенче пур художниксемпе скульпторсем те ĕçлеме пултараççĕ.

Кунта художниксен ларусем иртнĕрелли пысăк зал, хитре рамăсем тумалли мастерской, художниксен, скульпторсен произведенийĕсене сутмалли магазин пуçлать. Пушă вăхăтра каннăлли пулĕм те пур.

Унерчĕк çинчĕ: Шупашкартри художникисен çуртĕ.

А. КОСТИН фотоӳлерчĕкĕ.

Шаптак ялповĕн паха пуçарăвĕ

Совет Союзĕнчи Коммунистсен партийĕн XIX-мĕш съезчĕ йышăннă историллĕ решенисемпе хавхаланса, Муркаш районĕнчи Шаптак ялповĕн работникĕсем социализмлă ăмăртăва вăйлатма, кăçалхи тавар саврăнăмĕ планне 105 процент тултарма, халăха планран иртнĕрех 130 пин тенкĕлĕх тавар сутма, кашни магазина ларек плана тултарса пымалла тума сăмах панĕç. Пай укçи пуçтармалли тата ялпона çĕнĕ членсем илмелли плана 120 процент тултарассишĕн тăрăпăма, усăсăр тăкакесене пĕтĕмпех пĕтерме, накоплени планне 110 процент чухлĕ тултарма йышăнчĕç.

Ялпо работникĕсем 1953 çулта икĕ лавккана тĕрĕн юсама, район центрĕнче çĕнĕрен лавкка тума, пиллĕк лавккасене магазинсенче те ĕç условийĕсене лайăхлатма пулчĕç.

Социализмлă обязательствăсенче ялхуçалăх продукчĕсемне чĕртавар хатĕрлемелли плана декабрĕн 21-мĕшĕ тĕлне, сăмарта хатĕрлемелли плана июлĕн 1-мĕшĕ тĕлне 75 процент, октябрĕн 1-мĕшĕ тĕлне 100 процентчĕлех тултарма, çĕрулми тата пахча симӗç хатĕрлемелли плана Октябрьти Социализмлă Аслă революци 36 çул тултарнă тĕле пурнăçлама, тимĕртăмăр пухмалли плана ноябрĕн 7-мĕшĕ тĕлне 100 процент тултарма, планран иртнĕре 20 процент чухлĕ хатĕрлеме палăртнă.

Корнеева тата Спиридонов юлташсен çулталăкра тавар сутмалли залăнисене декабрĕн 5-мĕшĕ тĕлне 100 процент тултарма, продавец Рамчеев юлташ хăйĕн планне ноябрĕн 7-мĕшĕ тĕлне тултарма сăмах панĕç. Вĕсем кăçалхи январь уйăхĕнче тавар сутмалли задание иртнĕрех тултарчĕç.

Муркаш райпотребсоюз правленийĕне кооперати работникĕсен профсоюзĕн райкомĕ хăйсен пĕрлешӳлĕ ларăвĕнче Шаптак ялповĕ работникĕсен пуçарăвне ырларĕç.

В. СИЛАНТЬЕВ.

Ялхуçалăх налогне срокчен тӳлеççĕ

ЧКАЛОВСКИ. Туçа *ял* Советне кĕрекен Чкалов ячĕпе тата Киров ячĕпе тăракан колхозсенчи колхозниксемпе колхозницăсем государство умĕнчи укçа-тенкĕ пăрăмĕсене срокчен парса татма тăрăшаççĕ. Вĕсем чылайăшĕ извещени илсенех ялхуçалăх налогĕ тӳлесе татрĕç. Паянхи кун 80 хуçалăх-ытла налог укçине тӳлеме хутшăнăç.

Нумаях пулмасть колхоз членĕсем пухăвĕсем пулчĕç. Пухусенче *ял* Советĕ иртнĕ сулхи самообложени укçине мĕнле усă курни çинчен отчет туса пачĕ. Колхозниксемпе колхозницăсем *ял* Советĕн ĕçне тишкĕрсе тухрĕç, кăçалхи самообложени укçине мĕн тумалинне палăртса хăварчĕç.

В. Саликов, П. Мулюков, Л. Остряков, В. Юрьин, Ф. Шашкин, Ф. Мулюков, И. Алексеев, колхозниксем ялхуçалăх налогне извещени илнĕ кунах тӳлерĕç. Вĕсем самообложени укçине те вăхăтра тӳлесе татнă. Вĕсен пăхăнăвĕпе ытти колхозниксене те государство умĕнчи укçа-тенкĕ пăрăмне срокчен парса татма хавхалантарать.

Г. ПЛЕЧОВ.

* * *

ИШЛЕЙ. «Сталинская гвардия» колхоз 1953 çулăн тупăпăран памалли налога тӳлеме пĕлтерӳ илсенех аванс шучĕне 3.000 тенкĕ тӳлерĕ.

Колхоз членĕсем Е. Михайлова 300 тенкĕ, Х. Дмитриева 650 тенкĕ, Л. Леонтьев 700 тенкĕ, Р. Олангина 250 тенкĕ ялхуçалăх налогĕ тӳлерĕç.

Ф. ОЛАНГИН.

Столярсен ăмăртăвĕ

Шупашкартри пир-авăр комбиначĕ çулсеренех чылай сурт лартать. Кашни сурт валли алăксем, чӳречеле рамăсем тата ытти те сахал мар кирлĕ. Çав япаласене столярнăй цех туса кăларать. Цех коллективĕ плана йăнăсăй тултарса пыраççăмăр, пирĕн япаласене те пысăк пахалăхпа туса кăларасшăнни кĕрешет.

Коммунистсен партийĕн XIX-мĕш съезчĕ йышăннă решенисем тата съезарда И. В. Сталин юлташ туса калама сăмах работничсен политикăлăлă активлăхĕнче ĕçри хастарлăхпа вăйлатрĕ. Çавна май çак 1952 çулхи планă 156 процент тултарчĕç. Уйрăмах Толчин, Иванов, Фролов тата Сарбаев юлташсен ертсе пыракан бригадирĕсем лайăх ĕçленине палăртас пулать. Вĕсем ĕç нормине 169—175 процент тултарчĕç.

Цех коллективĕ 1953 çулхи планă 150 процентран кая мар тултарма, пур ĕçе те пысăк пахалăхпа тума, продукцине хăйне ларакан хакне 1,5 процент чакарма, материалсене перекеталеме сăмах панă. Выраннти Советсен суйлавĕ ячĕпе стахановла вахтăна тăрса, февралĕн иккĕмĕш пуçăнăхĕнче Толчин, Фролов, Сарбаев юлташсем ертсе пыракан бригадăсем нормăна 150 процент тултарчĕç. Хăма сураканни, арматура тата бетон тăвакан цехсем те тухăçлă ĕçлеççĕ.

Иртнĕ суркунне цех йĕркеллĕ ĕçленĕнпĕр. Çакă вăл çул пăсăличчен йывăç цехĕ тивĕçлине организацилеммишĕн Уйăас Кипек ялпо правленийĕн председательне Степанов юлташа хытă ятлама, малашне суту-илӳ ĕçне тивĕçлине йĕркелеттесси çинчен ответ тытăрасса тата вĕрентĕ кăларасси çинчен асту тăрăпăр.

Кооператив ларăвĕсене çăратăк тата расхрата тунă сăнсене уголовнăй йĕркепе ответ тытăрасăр.

* * *

«Чăвашвăрман» трестăн Вăрнăр вăрманпромхозăнчи Ăнтăр вăрман участокĕнче «Коммунизм ялавĕ» хасăт редакцийĕн çыру килнĕччĕ. Çыру авторĕ участокăн рабочисем хушшинче техникăлă вĕренӳ ĕçне организацилемелли, рабочисене квалификацине ӳстерме, вăрман промышленноçĕнчи пуян техникăна алла илме çителĕксĕр пулнăшăн çинчен çырнăччĕ. Редакци сырăва Вăрнăр вăрманпромхозăн директорĕ патне, ситменлĕхсене пĕтерес тĕллеве тивĕçлĕ мерăсем йышăнма ниçчĕ.

Вăрманпромхоз инженерĕпе общественнăй техникăпа, рабочисене техникăна вĕрентес ĕçе халĕ организацилеменнине, кашни цехăнчи инспектор сехет хушши занятисем путтарма тытăнăнни, Рабочисене кашни професси тĕрĕх техникăна вĕрентес ăмăртăсем илеç туса тăкăрленĕç.

Редакцине килнĕ çырусем

Ивановăри кирпĕч заводĕнче йĕркелĕх çук

Ивановăри кирпĕч заводĕ чылайранпа ĕçлеменнипе, 1952 çулта вăл стройĕçсене пĕр миллион штăва кирпĕч парса çитереймерĕ, усăсăр тăкакесем чылай тӳрĕ. Завод ĕçлесе пыни кирпĕч тумалăн сезонăн çулçерĕн вăхăтра хатĕрленсе çитменнипе, ертсе пыракан работниксем рабочисемшĕн кирлĕ пек тăрăпманăнкинен килет. Завод çитес сезона вăрăхăн тата яшкă хатĕрленет.

Механически цехра слесарьсем валли тискисем пачах çук, инструментсем сиплĕкĕçĕр. Юсатăр тесе машинăсене салатнă, анчах вĕсен пайĕсем тĕрлĕ çĕрте сапаланса выртаççĕ. Слесарьсем ырăнкине мар, паян мĕн тумалине те пĕлмеççĕ. Аслă механик К. Рукавишников юлташ цехра сахал пулать, пулсан та кирлĕ пек пулăшмасть, рабочисене сайра хуттăра çеç нарядĕ парать.

Заводра государство пурлăхне упрамасçĕ, ăс хиспислăнни ăнăç. Кузьма Егоров слесарь водопровод трубисенчен кровать туса сутать. 1952 çулхи декабрь уйăхĕнче Атăл хĕррине выртакан вутта вăрлаçă. Рабочисем вăрринче тупнă. Вутă вăрлаканĕ заводри хăшпĕр руководительсене (Ситниковпа Петрова) ĕстернĕ те ĕçе пĕтерсе лартнă, суда паман. Н. Иванова слесарь çур вун ĕçленĕ-ĕçлемеех килнă кăтать. Апла пулин те Рукавишников юлташ Ивановăна 8 сехет ĕçленĕ тесе уçса тӳлет.

Дирекци кадресене тивĕçлĕ хăй пекех вĕсен ăсталăхне ӳстерме тăрăшмасть. Нумăях пулмасть М. Михайловпа А. Филиппов машинистсене ĕçрен кăларăç, грузчик пулса ĕçлеме лартĕрĕç.

К. Рукавишников механик завод ĕçĕпе сахал интересленĕç, оборудование ăсхăтăра юсама тăрăшмасть. Вăл час-часах врах ĕçет, ĕстерекенсене ĕç укçи тĕрĕс мар, ӳстерсе тӳлет.

Заводра критикăпа самокритика сарăлман. Директор пулнă Ситников юлташпа К. Рукавишников механик — пуçаналлă, вĕсем пĕр-пĕрин йăнăшĕсемпе ситменлĕхĕсене пытарса тăраççĕ, рабочисен сĕнĕвĕсене хак памаççĕ.

Строительство материалĕсем тăвакан промышленность управленийĕн руководителĕсем. М. Репкина И: Батиненко юлташсем те заводри ситменлĕхсене пĕтерме тевĕклă мерăсем йышăнмаççĕ.

КПСС членĕсем: Н. ГРИГОРЬЕВ, Н. ФИЛИППОВ, О. ЕГОРОВА, В. ПРОКОПЬЕВ, машинист-кочегар М. МИХАЙЛОВ.

Рационализаторла сĕнĕве пурнăçа кĕртмеççĕ

Пирĕн карьерта экскаватор, скрепер, чуя вагакан машина тата ытти механизмсем пур. Апла пулин те, йывăр ĕçсене чылайăшне механизацилеес ситермен-ха. Рационализаторсем ĕçе сăмăлларамалли мăсем тупаççĕ, паха сĕнӳсем чылай парассăр. Администраци пулăшса пырсан, вĕсем пуçарулăх тата хăвăртрах ӳснĕ пулĕччĕ. Анчах пирĕн предприяти руководителĕсем Михайловпа Голанцев юлташсем рационализаторсемшĕн кирлĕ пек тăрăшмасçĕ.

Машинăна вагакан чуя алăкĕ тата сортлăк сĕрте сменăра ишĕлеç пулни ĕçлет. Эпĕ çак ĕçе механизацилемелли сĕнӳ тăтăм, схемине туса хăтăрлерĕм. Ана пирĕпĕç ĕçĕртсен, рабочисене тӳрех ĕçе кусăрма пулать. Ман сĕнĕве карьер руководителĕсем ырларĕç, анчах ăна пурнăçа кĕртмеççĕ. Чăваш АССР Суд-йĕр управленийĕн инженерĕсем Вронникова Сергадеев юлташсем те ман сĕнӳ çинчен пĕлеççĕ. Вĕсенчен те пулăшу çук-ха.

А. МИХАЙЛОВ,
Вăрмарти чуя хатĕрленен карьерти экскаваторщик.

Тĕрĕслеме янă çырусем тăрах

Шăхасан районĕнчи Уйăас Кипек ялпоăн товар саврăнăмĕ планне тултарса пымăпăн, ялпо правленийĕ кадресене судласа илеесси çине сиенлĕн пăхăнă, çакна пулăшма растрачăсем пулса пыни çинчен çырнă заметкăна «Коммунизм ялавĕ» хасăт редакцийĕ Шăхасан районтребсоюзне, ситменлĕхсене пĕтерес тĕллеве тивĕçлĕ кĕрĕсем ĕçлăмăна янăччĕ.

Заметкăра асăннă ситменлĕхсем çинчен январĕн 26-мĕшĕнче Шăхасан районтребсоюзăн правленийĕн заседăнине çитнĕ. Товар саврăнăмĕ планне пĕрмаях тултарманшăн, халăха кулленех кирлĕ товара вăхăтра кӳрсе килменшĕн тата сутăнилĕ ĕçне тивĕçлине организацилеммишĕн Уйăас Кипек ялпо правленийĕн председательне Стеклов юлташа хытă ятлама, малашне сутăнилĕ ĕçне тивĕçлине йĕркелеттесси çинчен ответ тытăрасса тата вĕрентĕ кăларасси çинчен асту тăрăпăр.

Кооператив ларăвĕсене çăратăк тата расхрата тунă сăнсене уголовнăй йĕркепе ответ тытăрасăр.

* * *

«Чăвашвăрман» трестăн Вăрнăр вăрманпромхозăнчи Ăнтăр вăрман участокĕнче «Коммунизм ялавĕ» хасăт редакцийĕн çыру килнĕччĕ. Çыру авторĕ участокăн рабочисем хушшинче техникăлă вĕренӳ ĕçне организацилемелли, рабочисене квалификацине ӳстерме, вăрман промышленноçĕнчи пуян техникăна алла илме çителĕксĕр пулнăшăн çинчен çырнăччĕ. Редакци сырăва Вăрнăр вăрманпромхозăн директорĕ патне, ситменлĕхсене пĕтерес тĕллеве тивĕçлĕ мерăсем йышăнма ниçчĕ.

Вăрманпромхоз инженерĕпе общественнăй техникăпа, рабочисене техникăна вĕрентес ĕçе халĕ организацилеменнине, кашни цехăнчи инспектор сехет хушши занятисем путтарма тытăнăнни, Рабочисене кашни професси тĕрĕх техникăна вĕрентес ăмăртăсем илеç туса тăкăрленĕç.

Чехословакири ялхуçалăх кооперативĕсен членĕсен съездĕнче

ПРАГА, февралĕн 16-мĕшĕ. (ТАСС). Прагăра Чехословакири пĕрлĕхи ялхуçăх кооперативĕсен членĕсен пĕрремĕш съезчĕ хăйĕн ĕçне пĕçленĕ. Съезда 5 пин ытла делегатсене хăнасем пынă.

Съезд делегачĕсем ялхуçăлăх министрĕн Йозеф Непомуцкий докладне тата Словакири ялхуçăлăх пĕтĕмĕсем енĕпе ĕçлекен уполномоченнăйĕн Марк Чудей докладне итлесе сутсе яврă.

Съезд пĕрлĕхи ялхуçăлăх кооперативĕсен (ЕСКК) сĕнĕ уставĕн проекчĕне сутсе яка резолюци йышăннă. Резолюцире салха калăнă: Чехословакин Республикинче сĕрĕç ялашки сулсенче аталанин сакăр кăтартса парать: кооперативлă пĕрлĕхсен хуçалăхĕсем ăнăçлă ĕçлеççĕр, ялхуçăлăхăн социализмлă çăмăртăвĕсене пурнăçлаççĕр.

Болгари уй-хирĕсенче

СОФИЯ, февралĕн 17-мĕшĕ. (ТАСС). Болгарипе сурăхри ĕçĕсем пуллен-куп вăйланса пыраççĕ. Кăсăл ялхуçăлăх ĕçĕ-не механизацилесси чылай ĕçет.

МТС-сенче, ĕçлĕхлă кооперативлă сĕр-ĕç хуçалăхĕсенче государство сĕрĕç хуçалăхĕсенче социализмлă ăмăрту вăйланă. Механизаторсем уй-хир ĕçĕсен планне пĕтĕм тулăхпа обязательствăсем йышăнаççĕ.

Болгарин кăнтăр пайĕнчи Новозагорски, Хасковски, Казанлык округĕсенчи пĕрлĕхлă кооперативлă сĕрĕç хуçалăхĕсенче урпа, сăлă, хĕвелсаврăнăш, сĕр мăнăкĕ, вика акса пĕтернĕ. Халĕ кукуруза акма хатĕрленеççĕ.

Албани ялхуçалăхĕн паха отраслĕ

ТИРАНА, февралĕн 17-мĕшĕ. (ТАСС). Олива йышăннăран Албани ялхуçалăхĕн паха отраслĕ пулса тăрать. Олива сăвне Албанире пуçлă туса илаççĕ. Вăл çĕршывра çитĕ курма çеç мар, ытти çĕршывсене сутма та ситеслĕкĕ. Албани çĕршывне пĕрĕк кăларнă хыççăн-хи вăхăт тĕлне олива йышăннăн 1 700 000 тĕне яхăн пулнă. Çĕршывăн 17 районта олива ларăпсем пуçлă. Халăх власĕсем хуçалăхăн çак отраслне аталантарма тăрăшаççĕ. Халăх власĕ пуçăранпа иртнĕ çакăр çул хушшинче олива йышăннăн пĕтĕм площадĕ 26 процент ӳснĕ. Пилĕк çулăхăн план тăрăх олива йышăннăн 3 миллион çăмăлтăк ӳстерме палăртнă. Çак культурăна ӳстерме хăйăрах вырăнсене палăртас тĕлĕшпе тăнăçсене тĕпчеве вĕренеççĕ. Вăрçăннăнчи çулсенче танлаптăрсан, малта пыракан агрономи меслечĕсене усă курса ĕçленипе, олива йышăннăнчен илекен симĕсĕсен тухăçлăхĕ 20 процент ӳснĕ.

Брюссельре Польша архитектурин выставки уçăлнă

БРЮССЕЛЬ, февралĕн 16-мĕшĕ. (ТАСС). Брюссельре илемлĕ искусствăсен дворецĕнче Польша архитектурин выставки уçăлнă. Выставкăна Польша Халăх Республикинче строительство анлăн сарăлнине кăтартакан тĕрлĕ экспонатсем 50 ытла тăратнă. Выставкăна пыракансем уйăпмах Варшавăра çывăхрах архитектурăсемпе строительсем хуçăнăннине тăвакан культура енчен малсчĕн фотоўçерчĕнне тимлĕ пăхаççĕ.

Выставкăра çĕнĕ Польшăна ӳссе çитĕнекен çĕнĕ çуртсем макечĕсем пумай.

Брюссель общественноçĕ тата уйăпмах Бельгири архитекторсен общество-выставкăна пысăк вырăна хурасçĕ. Архитекторсен обществин представительсем иртнĕ çулта Польша Халăх Республикинче пулнă. Вĕсем çĕнĕ Польшăри архитектурăпа строительство ĕçĕсем хăвăртăлăнче пысăк вырăна хурса хак панă.

Дрезденра шпионсемпе террористсен банди пирки йышăннă приговор

БЕРЛИН, февралĕн 16-мĕшĕ. (ТАСС). «Берлинер цейтунг» хаçат пĕтнерĕ тăрăх, февралĕн 14-мĕшĕнче Дрезденра Америкăн разведки Си-Ай-Си тата Хĕвел-ăнăç Берлинри агентура центрĕсем кăтартса панине 1950 çулăн пуçламăшĕнче пуçласа 1952 çулăн вĕçне çитичченех Демократиллĕ Германи Республикин территорийĕнче сăтăрла ĕçсем туса пурăннă шпионсемпе террористсен банине суд туса пĕтернĕ. Вĕсем элекле-листовкăсем-пе хăсатсен сарнă, 1950 çулхи халăх çулăвĕ вăхăтĕнче лозунгсемпе транспарантсене çура-çура пăрахнă, халăх хăрăпăлăнче пĕтернĕ. Террористсем, чугун çул çинче крушени тăвас шутпа, чугун çул вагонĕсене юрăхсăра кăларнă. Вĕсен планне чугун çул çинчи сигнализаци сооруженийĕсене юрăхсăра кăларасси, пысăк напряженилле электричество линийĕсене сĕмĕресси, электростанцисенчи сĕр кăмăр запасĕсене вут тивертесси, çавăн пекех тата хĕçпăшалсем туртса илес тĕллевпе халăх полицийĕн служащийĕсем çине тапăнасси кĕнĕ. Çакăнпа пĕр вăхăтрах вĕсем империалистла державăсем кăтартса панипе шпионла ĕçсем тунă.

Дрезден округ судĕ шпионсемпе террористсене: Отто Шультене, Хорст Гульлера тата Вернер Клейнерта ӳмĕрлĕхе тĕрмене хупса лартмалла тунă. Банăн ытти членĕсене: Ганс Штрауса, Маргарет Клейнерта тата Пауль Вишневскине кашнине 15-шер çуллăха тĕрмене хупмалла тунă.

Корейăри ĕçсем

ХАЛĂХ ÇАРĔН ГЛАВНАЯ КОМАНДОВАННИЕ ПĔЛТЕРНИ

ПХЕНЬЯН, февралĕн 16-мĕшĕ. (ТАСС). Демократиллĕ Корея Халăх Республикинин Халăх çарĕн Главнăй командованийĕ паян çапла пĕлтерчĕ: иртнĕ кун хушшинче Халăх çарĕне Китай халăх добровольцĕсем соединенийĕсем пур фронтсенче те Америкăна Англи интервенчĕсене тата Ли СынМан çарĕсене хирĕç артиллерирен персе тăнă. Фронтсенче уçăлăнсем пулман.

Халăх çарĕн зенитнăй чăçĕсем тата самолетсене хирĕç кĕрешекен салтакĕсем паян тăшманăн 5 самолетне персе ӳкернĕ.

Вьетнам Халăх çарĕн çĕнĕ çĕнтерĕвĕ

ШАНХАЙ, февралĕн 17-мĕшĕ. (ТАСС). Вьетнамри информаци агентстви Сурçĕр Вьетнамран пĕлтернĕ тăрăх, февралĕн 10-мĕшĕнче Вьетнам Халăх çарĕн генеральнăй штабĕ коммюнике пичетлесе кăларнă. Унта Ан-Хэ секторĕнче (Вăтам Вьетнам) çĕнĕ çĕнтерӳ туни çинчен калаçă.

Ан-Хэ—паха позици пулса тăрать. Вăл Вăтам Вьетнамăн кăнтăр пайĕнчи сăртăл районĕсене пырса кĕмелли ханха пулса тăрать. Вăл Куи-Ньонран Плей-Купа Контума пыракан çул çинче тăрать.

Ан-Хэ патĕнче пысăк сухату тĕçне пирки, тенĕ пĕлтерĕрле, тăшман январĕн 29-мĕшĕнче Куи-Ньон çыранĕнче тинĕс-çар десанчĕ антарма пысăк вăйсем илсе пынă. Унта суран çар тата парашютистсен батальонĕсем 7 ытла пулнă. Вĕсенчен нумайăшне Сурçĕр тата Кăнтăр Вьетнамран илсе пынă. Çавăн пекех Вăтам Вьетнамна Кăнтăр Вьетнамран та тăшман тинĕс-çар вăйĕсемпе сыхлăш-çар вăйăсем нумай илсе пынă Вĕсен маншинăсемпе артиллери нумай пулнă.

Февралĕн 6-мĕшĕнче Халăх çарĕн часĕсем хаярран тапăнна хыççăн тăшман Куи-Ньонран туха кайнă.

Халăх çарĕ икĕ арне хушшинче наступленипе туса пырса Ан-Хэ секторĕнче 6 пысăк гарнизона сĕмĕрсе тăкнă, тăшманăн 7 ротине салатса янă тата пĕтерсе тăкнă. Трофейăсем илнĕ.

Вьетнам Халăх çарĕ Ан-Хэ секторĕнче тунă çĕнтерӳсем çинчен сырса, «Вьетнам сасси» ятлă радиостанци çапла калать: çак çĕнтерӳ вăл Сурçĕр Вьетнамра пысăк ситĕнӳ туни пулать Куннă пĕрлех вăл Франци колонизаторĕсене сехĕрлентерсе ӳкерчĕ. Франци—Индо-Китайăн хĕçпăшаллă вăйĕсен главнокомандующийĕ Сальан генерал, Франци командованийĕн штатри аслă офицерĕсемпе пĕрле, çак ĕçсем пулса иртнĕ вырăна туха кайнă.

США БРАЗИЛИРЕН СТРАТЕГИЛЛЕ ЧĔРТАВАРСЕМ ТУРТТАРАТЬ

МОНТЕВИДЕО, февралĕн 16-мĕшĕ. (ТАСС) «Империна популар» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Америка трĕхчĕсем Бразилирен стратегиллĕ чĕртаварсем, уйăпмах атомлă энергипа тума кирлĕ монацит нумай илсе каяççĕ.

Çак материалсене çĕршывран туртгасе тухма чарнă пулсан та, тесе кăтартса парать хаçат, Бразили çĕршывĕн сутçанталăк пуянлăкĕсене ӳстерее тĕллĕше ĕçлекен национальнăй совет тата Паципле хăрушăсăлăхăнăн совечĕ, хăйсен çĕршывĕн интересĕсене пăхмасăр, «Оркима» комиссине çак материалсене США-на туртгасе кайма пĕрĕк пама хатĕр тăраççĕ.

„Дейли уоркер" хаçат тухма пуçланăранпа 23 çул тултарнă ятпа Лондонра пулса иртнĕ митинг

ЛОНДОН, февралĕн 16-мĕшĕ. (ТАСС). «Дейли уоркер» хаçат тухма пуçланăранпа 23 çул тултарнă ятпа Харрингей станцийĕнче (Сурçĕр Лондон) февралĕн 15-мĕшĕнче каçхине пысăк митинг пулса иртнĕ. Митинга 10 пин çын ытла хутшăннă. Митингра Великобритании Коммунистсен партийĕн генеральнăй секретарĕ Гарри Поллит, «Дейли уоркер» хаçат редакторĕ Джон Кэмбелл, Кентербери соборĕн настоятелĕ Хьюлетт Джонсон доктор, Франции Коммунистсен партийĕн палла лекетелĕ, паян пухăвĕн депутачĕ Флоримон Бонт тухса калаçнă.

«Дейли уоркер» хаçатăн саламласа Китай Халăх Республикинчи, Болгарири, Демократиллĕ Германи Республикинчи, Венгрири хаçатсен редакцийĕсенчен, çавăн пекех Австралири, Бельгири, Данири, Японири тата ытти çĕршывсенчи прогрессивлă хаçатсен редакцийĕсенчен кичĕм саламсене вуласа панă.

Франци коммунисчĕ, Паян пухăвĕн депутачĕ Флоримон Бонт хаçата Франции Коммунистсен партийĕ ячĕпе саламланă. Флоримон Бонт митинга пухăннисене: Франци халăхĕ ниçхан та Совет Союзне хирĕç вăрçа хутшăнмасть, тесе пĕтернĕ. Митинга пухăннисен алă çунă.

Ун хыççăн Великобритании Коммунистсен партийĕн генеральнăй секретарĕ Гарри Поллит сăмах калаçнă. Вăл Америка пуç пулса тăнинчен хăтăлма кирли çинчен калаçнă чухне кашнинчех митинга пухăннисен тăвăлăн алă çунă тата саламлă сăмахсем калаçнă.

Фашистла провокаци

РИМ, февралĕн 16-мĕшĕ. (ТАСС). «Унита» хаçат пĕтернĕ тăрăх, фашистла вăрă-хурахсем компартин Сан-Просперри секцийĕн сурчне ӳт тивертнĕ. Полици айăплисене ку тарăхучĕнех тупайман. Тарăхса çитнĕ халăх власченчен çак провокацилле ĕçе васкавлăн йĕркеле тухма шантать.

Совет спортсменĕсем—тĕнчери чи лайăх мастерсем

Конькипе чупса тĕнчере малти вырăна йышăннисене медальсемпе призсем пани

ХЕЛЬСИНКИ, февралĕн 16-мĕшĕ. (ТАСС). Енер каçхине Хельсинкире конькипе хăвăрт чупса тĕнчере малти вырăна йышăнă çĕнтерӳçĕсене медальсемпе призсем, ăмăртăва хутшăнă ытти сăнсене парнесем панă.

Çак уяпра Финляни сеймĕн председателĕ Фагерхольм, ăмăртăва хутшăнă тĕрлĕ çĕршывсенчи спортсменсем, ăмăртăва хатĕрленме тухă организацилленĕ комитет членĕсем, спорт судьисем, нумай хăнасем пулнă.

Уява пухăннисене организацилленĕ комитет-ячĕпе унăн вице-председателĕ Янтти саламланă.

Ун хыççăн тухса калаçă главнăй судьи Блумквист ют çĕршывсенчен килнĕ хăнасене ăмăртăва организацилес ĕçре пулăшнăшăн тав тунă. Блумквист малалла тата сапла калаçă: ăмăртăва совет спортсменĕсем хутшăнни ăмăртăвăн пĕтĕмпе тата ытларах ӳстерчĕ. Вăл Совет Союзĕнче конькипе чупмалли спорт пысăк вырăнта тăнине палăртнă, Совет Союзĕнче спорт халăх ĕçĕ пулса тăратъ, тенĕ.

Тĕнче чемпионне Олег Гончаренкăна пурте ура çине тăрса саламланă.

Совет Союзĕн спорт делегацийĕн руководителĕ Бриндов организацилленĕ комитета тата судьисен коллегине ăмăртăва лайăх организациленĕшĕн тата судьисене лайăх ĕçленĕшĕн тав тунă, ăмăртăвсене хутшăнаканскен ăнăшне ĕçе пыма, вĕсен ăсталăхне ӳстерме, спортсменсем хушшинчи туслăха тĕрекленме ырă сунна.

Кун хыççăн ăмăртăва мала тухнисене медальсемпе призсем пама тытăнчĕ. Конькипе хăвăрт чупса 1953 çулта мала тухнă тĕнче чемпионне Олег Гончаренкăна ылтăн медаль, ăмăртăва иккĕмĕш вырăн йышăннă Борис Шилкова кĕмĕл медаль панă. Ăмăртăва виççĕмĕш вырăн йышăннă Голланди спортсменне Ван дер Воорта бронза медаль панă.

Кунсăр пуçне Гончаренко, Шилков, Чайкин, Сахаров юлташсем тĕрлĕ дистанцие конькипе чупса мала тухнăшăн призсемпе парнесем илнĕ.

Паян Хельсинкире тухакан хаçатсем ĕнер ăмăрту вĕçленĕ ятпа пысăк материалсем пичетлесçĕ. Спорт енĕпе ĕçлекен журналистсем пурте совет спортсменĕсем чапа çитĕнӳсем туни çинчен сырасçĕ: «Хельсинги саномат» хаçат сакна палăртать: «Финляни икĕ кун хушши Совет Союзĕн революцилле спорчĕн ĕçĕсене курчĕ». «Суомен сосиалидемократ» хаçат çапла калать: Олег Гончаренко — конькипе чупакан тĕнчери чи лайăх спортсмен, конькипе чупмалли спортра малти вырăна совет спортсменĕсем йышăнчĕç.

Финляниири паллă спортсемен Клас Тунберг «Уси Суоми» хаçатра: конькипе чупакан совет спортсменĕсем — чи лайăх спортсменсем, тесе сырать.

Ăмăртăва хутшăннă Норвеги спортсменĕ Хаугли «Хельсингин саномат» корреспонденчĕне калаçнă чухне: Гончаренко конькипе чупас тĕллĕше техникăна питĕ ăста пĕлет, тенĕ.

Ăмăртăва виççĕмĕш вырăн йышăннă Ван дер Воорт çапла калать: совет спортсменĕсем конькипе чупас тĕллĕше мастерсем пулса тăраççĕ.

РСФСР-ти хулăсем хушшинче телеграф тăрăх ирттерекен шахмат турнирĕ

РСФСР-ти хулăсем хушшинче телеграф тăрăх ирттерекен V-мĕш шахмат турнирĕ пуçланăранпа икĕ эрне сиртĕ. Турнирти вăйăсенче 7—8 хут çĕрĕç. Свердловск хулинчи шахматистсемпе вылякан партире Шупашкар шахматисчĕсем халиччен тăн пуланă, çĕнĕ мелленпе вылянсăр Шупашкарпа Молотов хулинчи шахматистсем хушшинче вăйăл кĕрешӳ пуçланнă, Сочи шахматисчĕсем хушшинчи вăйăра пирĕн шахматистсем çĕнĕ мелленсем пырасçĕ. Парти пуçламăшĕ франциҫуская защита ятлă, çавăн пек вăйă нитĕ сивĕч иртмелле Новосибирск тата Челябинск хулисемпе вылякан партисенче Шупашкар шахматистчĕсем испански партие, Саратовпа Керчь хулисенчи шахматистсемпе—ферзевăй гамбит вылясçĕ.

Вăйă мĕнле пынине кăтартакан шахмат хăмисене «Искра» спорт обществин клубĕн витринине вырнаçтарнă.

Мотоциклистсем районсем тăрăх кайрĕç

Ĕнер, февралĕн 17-мĕшĕнче, Шупашкарти Хĕрлĕ площадьре республика тăрăх ваклăн мотоциклистсен старчĕ пуçлă. Çак мотопробега вырăнти Советсен çуллăвĕ ячĕпе республикăри физкультурăпа спорт комитечĕ тата Досаафăн авто-мотоклубĕ ирттерĕç. Мотоциклистсем Шупашкар, Сĕнтĕр, Муркаш, Ишлей, Сĕрĕç, Сĕнтĕрвăрри районсенчи колхозсенче пуçса вырăнти Советсен çуллăвĕ, коммунизмăн аслă стройкинсен, партин XIX-мĕш съезчĕн решенийĕсем çинчен лекцилесе калаçлусем ирттерĕççĕ, вырăнти агитаторсене ĕçре пулăшаççĕ.

Вĕсем Шупашкарпа февралĕн 22-мĕшĕнче 13 сехетре ситмелле.

Лайăх ĕçлекен шоферсем

СОВЕТСКИ. Районти колхозсенче автомашинăсен хисепĕ ӳссех пырать. Халăх вунтăпар колхозăн автомашинăсем пур. Чăлхăл колхозсем ик-виçĕ машина тытаççĕ. Вĕсемпе тĕрĕс усă курма пĕлни кирлĕ. Ку тĕллĕше лайăх тĕлĕк кăтартакан шоферсем районта сахал мар.

Шĕмшĕрпи колхоз шоферĕ Лахитов юлташ 1948 çултанпа шофер пулса ĕçлет. Вăл техникăна лайăх пĕлет, машинăна пĕрре те юсамасăр 200.000 километр сĕренĕ.

Киров ячĕпе тăракан колхоз шоферĕ Волников юлташ та районта лайăх шоферсенчен пĕри. Вăл машина тăвакан тăкаксене пĕчĕклетсе, тăпăн ытларах илесси-нĕн кĕрешет. Покрышкăна пĕр улăштармасăр 40.000 километр сĕренĕ.

Районти колхозсен шоферĕсем хушшинче машинăсене юсавлă тытассишĕн, вĕсенчен тупăш ытларах илессишĕн ăмăрту вăйлансах пырать.

И. ЧЕРНОВ, шофер.

ХОККЕЙ

Февралĕн 15-мĕшĕнче Шупашкарти «Молния» спорт обществин стаднонĕнче хоккей вăйăнче республикăра мала тухассишĕн вырăнти «Динамо» тата Чапаевски поселок командисен тĕл пулăсем вырăнлă.

Вăйă 2:2 шутпа, ниçăн та командăн та сĕнтерейменнине вĕçленĕ.

ПĔЛТЕРНИ

Февралĕн 18-мĕшĕнче, 20 сехетре, паян тин Шупашкар хула комитечĕн библиотекăпа сиртĕнĕ Совет Союзĕнчи Коммунистсен партийĕн XIX-мĕш съезчĕн материалĕсене хăрăр хăй тĕллĕн вĕренекенсем валли лекци пулать. Тема: «ССР Союзне 1951—1955 çулсенче аталантармалли пилĕкмĕш икĕлĕк çуллăх план тĕллĕше партин XIX-мĕш съезчĕ панă директивăсем».

Лекцие КПСС хула комитечĕн лекторăй А. Ф. Сюткуков юлташ вулать.

КПСС ХУЛА КОМИТЕЧĔ.

Редактор Ĕ. Я. ЯКОВЛĔВ.

ПОДПИСЧИКСЕНЕ, ПĔЛСЕ ТĂМА

Чăвашкниготорг подписчиксене çакăн çинчен пĕлтерет: «Большая Советская Энциклопедия» словарĕн кашни томĕ, 15-мĕш томран пуçласа, 40 тенкĕ тăрать.

ЧĂВАШКНИГОТОРГ

ЧĂВАШ АКАДЕМИ ТЕАТРĔНЧЕ

Февралĕн 18-мĕшĕнче тата Февралĕн 19 мĕшĕнче вырăсла спектакль

«БОГАТЫРСКИЙ СКАЗ»

Февралĕн 20-мĕшĕнче чăвашла спектакль

«НАРСПИ»

ЧАСАХ—Чăвашла спектакль

«ВИÇĔ ТУЙ»

Спектакльсем 20 сехетре пуçланăçсĕ.

Ĕлĕкхи суйлавсем çинчен

«Патша Российĕ халăхсен тĕрли пулнă. Патша Российĕнчи нумай йышлă вырăс мар халăхсем пачах правăсăр пулнă, вĕсенчен тăрăх майсемпе вĕçĕмсĕр мăшкăлланă, вĕсене кĕрсĕтерĕç. Патша правительствин вырăс халăхне нацилле обладассенчи тĕп халăхсен çине кĕçĕн раса çине шăхăл пек пăхма вĕрентнĕ пынă, вĕсене официально «инородецсем» тенĕ, вĕсенчен йĕрĕме тата вĕсене курăмăсăр пурăнма вĕрентнĕ. Патша правительстви национальносем хушшинче юрăхсăрлăх пурăнма вĕрентнĕ. Патша правительстви национальносем хушшинче юрăхсăрлăх çĕкларса пынă, пĕр халăха тепĕр халăхпа вăрттăрăнă...», тенĕ парти историйĕн Кĕске курсĕнче.

Вырăс мар ытти халăхсен пекех, патша вăхăтĕнче чăваш халăхĕ те йывăр дёп-хур курса пурăннă. Патша Российĕнче 1864 çулччен учреждениесене суйлавсем сыннисем ĕçленĕ, ăç халăхăн интересĕсене сыхласаккисем пулман. Земски реформăн хыççăн та дворян йăхăсемпе пуянсене тата ытти сословиесене çеç суйлав правине панă, ăç халăх массине суйлав правине паман, çавăнпа вĕсен суйлавсене хутшăнаймăн. Капиталлă çĕршывсенче пуринче те тивĕçлĕ суйлав правине пĕрĕнче те çук. Вĕсенче халĕ те тĕрĕлĕн сăлтавсемпе милльонщăкăр ăсĕмшăнсене суйлава хутшăнтарасăр хăварасçĕ.

Пичет те мĕскĕнĕн палăрса тăнă патшăн Российĕнчи суйлав системи. Ĕлĕк ял старостине мĕнле суйлавшăн илсе пăхсан, ăнăр çапла курăпăр. Ял пухăвне акмалăх çĕр е улăх-çăран тытăлакăсен тата çав ятлă пĕр çуртран çав ятлă пĕр çынтан çав ятлă пĕр çынтан çав ятлă пĕр çынтан 25 çула çитнĕ çынсене çеç пынă пултарнă. Сĕрĕç пурăнакан «старосченне», ялăхсен ăсатнă çынсенне, учительсене е хĕрарăмсене ялти суйлав пухăвне хутшăнма юраман. Çапла вара, вĕçсынисен виçĕ пайĕнчен икĕ пайĕ ял пухăвне хутхайман, вĕсем ял старостине суйлама хутшăнайман. Ял пухăвĕсене пуянсем, нумай сĕрлĕ сынсем çеç сăмах çума пултарнă. Ял старости пулма пуян çынсене суйланă. Ял пухăвĕн приговорне земски начальник сирĕплетсен тин, ял старости хăйĕн ĕçĕсене тума тытăннă. Земски начальник ял пухăвĕсен решенийĕсене кирек хăçан та улăштарма пултарнă. Акă, 1912 çулта Воскресенски вăйăсĕнчи Караҫăвăль (халĕ Октябрьски районĕ) хресченĕсем хăйсем хушшинчен ял старости пулма пĕр хресченне суйланă. Земски начальник çак старостăна «шанчăкăр» тесе, ял пухăвĕн решенине улăштарнă, ял старостине пуян çынна лартнă.

Ялти кулаксем час-часах хресчен масăсенчен уйăм пухăнса, ял старостине хăйсем хушшинчен суйласа лартма тăрăшнă. 1915 çулта çак вулăсри Сĕнĕял обществин хуторинчĕсенне отрубщикĕсем хресченсене пĕлтерисĕрех хăйсен «пулăвне» пустарăнса ял старости пулма отрубщикне «суйланă». Хресченсем земски начальникпе хуторянсен приговорне пăрахăçа кăларма, ял старостине çĕнĕрен суйлама ыйтнă, земски начальник вĕсен жалобине çине «на должность старосты может быть избран и отрубщик» тесе çырнă.

Ял старости ĕлĕк суйлавçисен умĕнче ответ тытман. Вăл хăйĕн пуçлăхĕсем хушшинче кăна туса пынă, ялти «ăнăкăйăха» сыхласа, тысăна уяçине тулеменнисене хĕстерсе тăнă. Пуçлăхсене кăна отчет паракан старости ялта киревсĕр ĕçсем туса сĕренĕ.

Вулăс старшинине вулăсри суйлав пухăвĕнче пуянсечĕн суйланă. Вулăсри суйлав пухăвне ял старостисем пынă таçта кайсан кашни вунă килтен пĕр суйлавçă уйăрса янă, вĕсене десятивторнайсем, тенĕ. Вулăсри суйлав пухăвĕсем инста та взяткăсăр, ĕçкĕçĕр, халăха улталамасăр иртмен. Карач, Сĕнĕ Сала, (халăхи Куславкка районĕ), Посадско-Сотниково тата ытти пăмăй вулăсенче старшинасем малашне татах хăйсене суйласа хăварччăр тесе, суйлав пухăвне пынă ял старостисемпе десятидворнайсене ĕçтерсе, кашнине икшер тенкĕ укçа валеçсе панă. Земски начальникенне те вĕсем çавăн пекех взяткăсем панă. Çапла вара, старшинăна пулса ĕçлеме «суйлавçăсене» эрех нумайăтарах ĕçтерекен е взятка ытларах пама пултаракан пуянсем кăна суйланă. Старшинна халăх умĕнче ответ тытман, вĕсем хуçа пулса нумай хресченсене пĕр айăпсăрах хĕнесе çӳренĕ, унăн вĕсем çуç умĕнче ответ тытман.

Уезднăй земски пухусенче е хула хăминче гласнăйсене суйланă вăхăтра та ĕçсынисем суйлава хутшăнайман. Десятивторнайсене ял старостисем вулăсри суйлав пухăвĕнче кашни вулăсран пуянсенчен икĕ уполномоченнăй суйласа, вулăсри уполномоченнăйсен уезднăй съезчĕсене ĕçтерсе, кашнине икшер тенкĕ укçа валеçсе янă. Çак съездра вĕсем выборщиксене суйланă, выборщиксем тин вара уезднăй суйлав съезлĕче гласнăйсене суйланă.

Ĕлĕкхи суйлав системи халăха килĕмеи пирки, десятивторнайсем час-часах вулăсри суйлав пухăвне пынă. Акă, Воскресенски, Шупашкар, Сĕнĕ Сала вулăсĕсенче 1913 çулта июнĕн 16-мĕшĕнче прттемелли пухусем пулса иртнĕ. Нумай вулăсенче суйлав пухăвĕсене инкĕмĕш çур пухмалла тусан та, суйлавçăсем каллех пыман, пырас пулсан та, унта пуянсем çеç ăрех ĕçсе шутпа пынă.

Уезднăй выборщиксен съезчĕ пуринчен ытла пуянсем, ăворянсем, купецсем, чиновниксем тата кулаксен çеç суйланса пухăннă Акă, 1912 çулта Етĕрне уездĕнче гласнăйсене суйлама салăртнă суйлавçăсен уезднăй съезчĕ 62 çын кăна пынни курăнать, вĕсенчен пуçĕм 49, усламçăсеннне мещансен 7, купецсем 3, чиновниксен 2, хресченсем—1 çын пынни курăнать. Съезд составĕ кашни уезднăх çавăн пек пуçнă. 1910 çулта июнĕн 14-мĕшĕнче пулса иртнĕ Шупашкар уезднăйчĕн земски пухура суйлав правине усă курма пултаракансен списокĕнче Астраханцев, Зарубин, Волчков тата ытти купецсем, Ефремов (20 пин тенкĕ тăракан хăма çуракан завод тытаканскер), Заборин (215 десятин çĕр тытаканскер) тата ытти хуçасем пулнă.

Хула хăминче суйлавă вăхăтра та хулари ĕçсынисем суйлава хутшăнайман. Вĕсене тĕрлĕрен сăлтавсемпе суйлав прависĕр хăварнă.

Октябрьти Асăл Социализмла Революци Совет Союзĕнчи пур халăхсемпе пĕрлех чăваш халăхне те ăмăртăн ăмĕре тăсăлса пынă пысăк пусмăртăн хăтлăрĕ. Совет власть чăваш халăхне çĕршыври ытти мĕнпур халăхсемпе пĕрчăн правăсем панă. Совет Союзĕнчи ирĕклĕ ытти халăхсемпе пĕрле чăваш халăхĕ те хăйĕн хуçалăхĕпе культурине малалла аталантарса пырать.

Халĕ пирĕн социализмлă Тăван çĕршывра суйлав кампанийĕ пĕтăм халăх хутшăнакан пысăк ӳнĕ пулса тăрать.

Ĕçсынни депутачĕсен вырăнти Советĕсен çитес суйлавне те суйлавçисем пурне те тивĕç, пĕр тан тата тăрăх суйламалли правăпа вăрттăн сасăланине хутшăнаççĕ. Çак вăл каллех суйлавçăн пĕр сасă пурринне е тата суйлава пĕр тан тивĕçле хутшăннине пĕлтерет. Пирĕн социализмлă çĕршывра суйлавçăсем тĕнчери чи демократиллĕ Сталинла Конституцири туха тăракан чи демократиллĕ суйлав системи тăрăх пулса пырассĕ.

П. ЕРМОЛАЕВ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Большевистская, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редактор—6-67, редактăр заместителĕ—8-69, ответлă секретарь—4-26, секретариат—3-54, промышленноçти пайĕ—5-74, информаци пайĕ—5-74, карта пурнăç пайĕ—5-80, хăçуçлăх пайĕ—5-87, культура пайĕ—5-61, совет строительстви пайĕ—5-51, çыруçăн пайĕ 7-32, издательство кăнтурĕ—0-23.

ИТ 01961. Типографи №1 Чувашполиграфиздата. Тираж 20.000 экз.